Notariaat magazine

maandelijks informatie- en opinieblad voor en over het notariaat

april 2016
editie 3, jaargang 16

Rob Koster (EID):

Omvang identiteitsfraude nog een groot *dark number*

6 De kwaliteit van de kandidaat-notaris

10 Nieuw BW voor drijvende villa's en zonnepanelen?

24 Drie jaar Geschillencommissie Notariaat

Sdu oprecht de beste keuze

KNB Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie

NOVEX biedt u leergangen aan:

LEERGANG EXECUTELE en de LEERGANG VEREFFENING

DONDERDAG 2 JUNI EN VRIJDAG 3 JUNI 2016

NOVEX is een multi-disciplinaire vereniging voor executeurs, vereffenaars en levensexecuteurs. De verschillende beroepsgroepen werken binnen NOVEX samen om de (levens-)executeur en de vereffenaar te professionaliseren. Na het volgen van de leergang executele of de leergang vereffening kunt u lid worden van NOVEX. Leden kunnen bij NOVEX o.a. (verdiepings-)cursussen volgen en aan regiobijeenkomsten deelnemen. Een lid kan zich aanmelden voor certificering door de Stichting Certificering Executeurs (SCE). De vereisten voor certificering en de gecertificeerde executeurs kunt u vinden op: www.sce-executeurs.nl.

Deelnemers aan de leergangen dienen een goede kennis van het erfrecht te hebben. Diegenen die niet over voldoende kennis beschikken, dienen de cursusdag erfrecht/executele op 20 mei 2016 te volgen.

LEERGANG EXECUTELE

Do. 2 juni en vr. 3 juni 2016

De leergang executele wordt voor de 14de keer gegeven en is elke keer door de deelnemers met een 8 of hoger beoordeeld! In deze leergang executele kunnen professionele executeurs hun kennis en kunde verder ontwikkelen door het volgen van een tweedaagse intensieve opleiding.

In de leergang executele worden zowel de juridische onderwerpen als de praktische onderwerpen behandeld. Wat mag en kan een executeur? Welke 'valkuilen' zijn er?

Praktische informatie Lleergang Executele:
Donderdag 2 juni 2016 van 9.30 uur tot 20.00 uur, met overnachting, **vrijdag** 3 juni van 9.00 uur tot 17.00 uur met een afsluitende borrel.
Locatie: Bergse Bossen te Driebergen
Kosten: € 1.750, - (excl. btw, inclusief lunches, diner, overnachting, borrel en studiemateriaal).
13 PE-punten zijn aangevraagd bij KNB, EPN en RB. U ontvangt een bewijs van deelname.
Docenten: De heer prof. mr. dr. B.M.E.M. Schols, mevrouw prof. mr. T.J. Mellema-Kranenburg, De heer O.A. Balkenende, mevrouw mr. C.G.C. Engelbertink, mevrouw mr. P.G. Knoppers, mevrouw mr. J. Nijenhuis-Wildervanck, de heer mr. B.M.A. van Sprundel, de heer mr. S.M. Iseger, prof. dr. J.P.M. Stubbé.

LEERGANG VEREFFENING NIEUW!

Do. 2 juni en vr. 3 juni 2016

Naast de belangstelling voor de executele is er een groeiende belangstelling voor de vereffening. Daarom heeft NOVEX besloten om naast de leergang executele, een leergang vereffening aan te bieden. Op de eerste dag wordt de theorie van de vereffening behandeld. De verschillende praktijksituaties van vereffening en executele worden op de tweede dag behandeld. De tweede dag volgen de deelnemers van de leergangen executele en vereffening tezamen hetzelfde programma, omdat de praktische onderdelen van de executele en de vereffening veel overeenkomsten kennen. Uiteraard zullen ook de verschillen aan bod komen.

Praktische informatie Leergang Vereffening:
Donderdag 2 juni 2016 van 9.30 uur tot 20.00 uur, met overnachting, **vrijdag** 3 juni van 9.00 uur tot 17.00 uur met een afsluitende borrel.
Locatie: Bergse Bossen te Driebergen
Kosten: € 1.750, - (excl. btw, inclusief lunches, diner, overnachting, borrel en studiemateriaal).
13 PE-punten worden aangevraagd bij KNB, EPN en RB. U ontvangt een bewijs van deelname (NOvA).
Docenten o.a.: Prof. mr. W.D. Kolkman, mevrouw mr. P.G. Knoppers, de heer O.A. Balkenende, mevrouw mr. C.G.C. Engelbertink, mevrouw mr. J. Nijenhuis-Wildervanck, de heer mr. B.M.A. van Sprundel, de heer mr. S.M. Iseger, prof. dr. J.P.M. Stubbé.

Voor meer informatie en aanmelden:
www.novex-executeur.nl
info@novex-executeur.nl
020-3882928

NOVEX
NEDERLANDSE ORGANISATIE VOOR EXECUTEURS

Notariaat
magazine

editie 3, april 2016

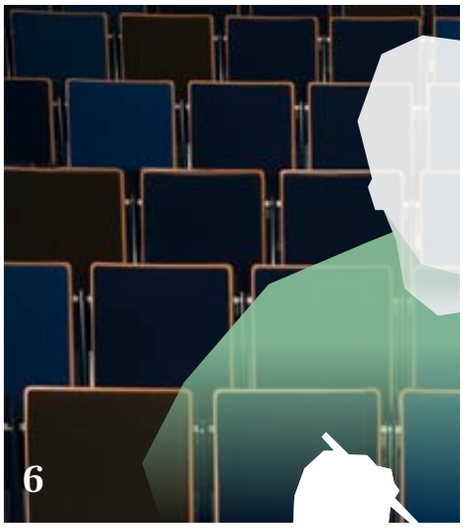

4 Nieuws
10 Nieuw BW voor drijvende villa's en zonnepanelen?
12 Peiling: welke wet/regel moet veranderen na de Tweede Kamerverkiezingen 2017?
15 Column Nora van Oostrom-Streep
16 Herinrichting De Hallen
19 Icoon: Rik Jacobs
22 De Foto: Landelijk Notarieel Studenten Congres
27 Kanocolumn
28 En verder: Karen Anne Hüpler-Hebben
30 Specialisten
33 Column Jef Oomen
34 KNB-nieuws
36 Tuchtrecht
38 Personalia

'Mensen gaan klagen als ze niet tevreden zijn'

Op de cover
Rob Koster (Expertisecentrum Identiteitsfraude en Documenten) geeft tips om identiteitsfraude te voorkomen (p. 20 e.v.).

6 De kwaliteit van de kandidaat-notaris

Op drie fronten wordt gewerkt aan verbetering van de kwaliteit van het notariaat. Universiteiten schrijven verplichte stages voor, de beroepsopleiding is gemoderniseerd en ook de permanente educatie gaat op de schop. Deel 3 van een drieluik over de arbeidsmarkt voor kandidaat-notarissen.

20 Omvang identiteitsfraude nog een groot *dark number*

Identiteitsfraude, het is een groot probleem. Volgens Rob Koster van het Expertisecentrum Identiteitsfraude en Documenten rust op het notariaat een bijzondere verantwoordelijkheid identiteitsfraude te voorkomen. Hoe? Daarvoor geeft hij enkele tips. 'En vertrouw je het dan nog niet, bel dan de politie.'

24 Horen, zien, praten en luisteren

Het aantal klachten dat de Geschillencommissie Notariaat jaarlijks binnenkrijgt, stijgt. Bij de start in 2013 waren dit er nog 56, in 2014 67 en in 2015 stond de teller op 81. De commissie behandelt klachten van consumenten en ondernemers over notarissen, maar ook van notarissen tegen cliënten en declaratiegeschillen. Van dat laatste wordt nog vrij weinig gebruikgemaakt. De meeste zaken hebben te maken met onbegrip en onbegrip zorgt voor klachten.

Rechtbanken communiceren digitaal met bewindvoerders

RECHTSPRAAK

De Rechtbanken Gelderland, Oost-Brabant en Overijssel zijn in maart een proef gestart waarmee zij digitaal kunnen communiceren met professionele bewindvoerders. In circa 1.500 zaken worden nu digitale gegevens uitgewisseld. Elke bewindsafdeling van een rechtbank heeft tienduizenden dossiers onder haar hoede. Een bewind kan tientallen jaren lopen. Al deze papieren dossiers gaan minstens één keer per jaar door de handen van een medewerker, omdat jaarlijks de zogenoemde rekening en verantwoording door de bewindvoerder moet worden ingediend. De proef

draait nu nog met name om de rekening en verantwoording, verzoeken en de boedelbeschrijving. Deze kunnen door de geselecteerde bewindvoerders digitaal worden ingediend. De proef maakt onderdeel uit van het moderniseringsprogramma en zal naar verwachting in de zomer zijn afgerond. •

CNUE: notariële diensten vallen niet onder online EU Richtlijn

INTERNATIONAAL

Notariële diensten horen niet onder de richtlijnen over digitale inhoud en online verkoop van goederen te vallen. In deze richtlijnen van de Europese Commissie moet duidelijk komen te staan op welke inhoud en diensten ze wel en niet van toepassing zijn. Dat standpunt heeft de Raad voor Europese notariaten (CNUE) ingenomen. De Europese Commissie wil met de richtlijnen obstakels wegnemen bij grensoverschrijdende digitale handel. Zowel consumenten als ondernemers hebben last van het feit dat regelingen in de lidstaten van elkaar verschillen. De CNUE pleit ervoor om expliciet juridische diensten uit te sluiten, zodat de richtlijnen niet van toepassing zijn op bijvoorbeeld een akte die een notaris via een digitaal format aanbiedt of per e-mail toestuurt. Ook digitale openbare registers, zoals centrale testamentenregisters, Kadasters en Handelsregisters zouden expliciet uitgesloten moeten worden. •

De Stand 2015: Loyens & Loeff wederom grootste notariaat

ONDERNEMEN

De meeste (kandidaat-)notarissen werken ook dit jaar weer bij Loyens & Loeff. Waren dat er vorig jaar nog 76, in 2016 zijn dat er 70. Dit staat in de 'Top dertig van het notariaat', een onderdeel van de Stand van de Advocatuur en het Notariaat 2016. Hoogste nieuwe binnenkomer in de 'Top 30' is Trip op plaats 13 (18 (kandidaat-)notarissen). Veldhuizen Beens Van de Castel (VBC) is het grootste 'pure' notariskantoor met 26 (kandidaat-)notarissen. VBC staat daarmee op de zesde positie. •

> *"Een notaris is ook ambtenaar. Beter zou het zijn als hij voortaan de huwelijken sluit."*
>
> Aniel Autar, notaris te Rotterdam, in *Het Financieele Dagblad* van 18 maart over de situatie die ontstaat door het wetsvoorstel huwelijksvermogensrecht.

Omzetgroei beperkt door lage tarieven

ONDERNEMEN

De herstelde woningmarkt heeft voor een opleving gezorgd in het notariaat. Er worden duidelijk meer akten gepasseerd, maar de tarieven blijven dalen. Dit laat het ING Economisch Bureau weten. Met het herstel van de woningmarkt kregen ook notarissen het weer drukker. In 2015 heeft het notariaat ruim 1,4 miljoen akten gepasseerd, 8 procent meer dan in 2014. Met name de onroerendgoedpraktijk doet het beter: een stijging van 18 procent in de tweede jaarhelft. Door deze toename is de omzet van notariskantoren in 2015 gestegen, dit ondanks lage tarieven. Die groei blijft naar schatting van het ING Economisch Bureau beperkt tot zo'n 3 procent. De afvlakkende groei van de huizenverkopen levert bij aanhoudende tariefdruk voor 2016 een marginale omzetgroei op van 1 procent, voorspelt het bureau. •

Van der Steur tegen standaard beneficiaire aanvaarding

ERFRECHT

Een systeemwijziging waarbij beneficiaire aanvaarding van nalatenschappen de standaard wordt, is een te zwaar middel om het probleem van negatieve nalatenschappen op te lossen. Dit zegt minister Ard van der Steur van Veiligheid en Justitie over het wetsvoorstel bescherming erfgenamen tegen schulden. Door het wetsvoorstel worden erfgenamen die een nalatenschap hebben aanvaard, beschermd tegen onverwachte schulden. Bij de behandeling van het wetsvoorstel wilden de PvdA- en CDA-fractie weten of het huidige systeem van zuivere aanvaarding nog wel wenselijk is. Van der Steur ziet geen reden om het huidige stelsel te veranderen. Er zijn nog altijd ruim meer nalatenschappen die positief zijn. Ook leidt standaard beneficiaire aanvaarding tot extra administratieve lasten voor de burgers en een aanzienlijke belasting van het gerechtelijk apparaat in gevallen waarin dat niet nodig is. •

‘Geloof in eigen kunnen’

Langeafstandloopster Susan Kuiken gaat in augustus naar de Olympische Spelen voor de 5 en 10 kilometer. Om haar droom in Brazilië waar te kunnen maken, heeft zij sponsoren nodig. Dirkzwager advocaten en notarissen hoorde dit en besloot aan te haken. Pieter Sonneveld, manager marketing en communicatie: ‘Samen gaan wij er een onvergetelijk jaar van maken.’

Waarom langeafstandloopster Susan Kuiken?
‘Zij is ambitieus, heeft doorzettingsvermogen en gaat voor 100 procent voor haar doel: een plek in de top vijf op de 5 en 10 kilometer. En ze komt ook nog eens uit Nijmegen. Die eigenschappen waarderen wij in haar en zien wij ook graag terug bij de medewerkers van Dirkzwager. Geloof in eigen kunnen, is essentieel voor succes.’

Hoe ziet de sponsoring eruit?
‘Susan heeft van ons eenmalig een bedrag gekregen. Normaal gesproken loopt zij veel wedstrijden waarmee zij geld verdient. In zo’n Olympisch jaar doet ze dit minder, zodat de kans op blessures ook afneemt. Dit betekent wel dat zij daardoor geen inkomsten heeft. Hiervoor zijn sponsors nodig. Dirkzwager helpt haar droom waar te maken. Mooier kan niet, toch?’

Wat merken de medewerkers van Dirkzwager hiervan?
‘Zij houdt bij ons een voordracht over haar “Road to Rio”. Op die manier laat zij zien hoe zij voor haar absolute doel gaat en inspireert zij de collega’s. Op 20 november is in Nijmegen de Zevenheuvelenloop. Vorig jaar deed Dirkzwager mee met een team bestaande uit collega’s en relaties. Ook dit jaar nemen wij weer deel. Alleen deze keer zal Susan ons voorbereiden op die 15 kilometer. Het wordt “Trainen met Susan”. Op die manier is zij zichtbaar verbonden aan ons kantoor.’

Hoe beleven jullie straks de Olympische Spelen?
‘Normaal gesproken zouden wij allemaal thuis naar de televisie kijken. Nu hebben wij een liveverbinding als Susan loopt. Na afloop van de wedstijd vertelt Susan ons via die verbinding ook hoe het ging. Leuk! Wij beleven de Olympische Spelen deze keer dus veel intenser. Met z’n allen naar Brazilië reizen kan niet, maar zo zijn wij er toch een beetje bij.’

Eerste 3D-eigendomsakte ingeschreven bij het Kadaster

STAKEHOLDERS

Op maandag 21 maart is de allereerste eigendomsakte met een 3D-visualisatie van rechten ingeschreven bij het Kadaster. Het gecombineerde bouwwerk van het nieuwe stadskantoor en het station van Delft, inclusief de spoortunnel en ondergrondse fietsenstalling, is het eerste project dat op deze wijze in 3D wordt ingeschreven. De manier waarop de rechten zijn gevisualiseerd, wordt volgens het Kadaster (nog) nergens ter wereld toegepast. Voordeel: een beter en sneller overzicht van rechten op onroerende zaken in Nederland.

Het gebouw van het Stadskantoor, de Stationshal, het ondergrondse station en de spoortunnel met fietsenstalling in het project Spoorzone Delft leent zich bij uitstek voor 3D-registratie. In het bouwwerk komen rechten van drie partijen bijeen in een

compact geheel: van de gemeente Delft als eigenaar van de grond, van NS Vastgoed als rechthebbende van de stationshal met winkels en de technische installaties, liften en trappen, én van Prorail/Railinfratrust als rechthebbende van de spoortunnel en het ondergrondse station. Voor de 3D-registratie heeft het Kadaster samengewerkt met de TU Delft. De 3D-visualisatie voor dit project is gemaakt door Mecanoo Architecten. Notariskantoor Houthoff Buruma heeft de akte voor de deponering in het Kadaster opgesteld. •

Ondertussen op Twitter

#Socialmedia

Op Twitter veel aandacht voor het Kadaster. De woorden ‘primeur’, ‘uniek’ en ‘innovatie’ vallen vaak als het om de 3D-visualisatie van rechten gaat.

Jantien Stoter @jantienstoter (TU Delft)
Our first 3D cadastral registration ever! Realised today

Irene Visser @irene__visser (Netwerk Notarissen)
Bij gelaagde bouw zeer bruikbaar! Kadaster heeft primeur met 3D visualisatie rechten #tech http://www.emerce.nl/nieuws/kadaster-primeur-3d … via @Emerce

Hermans&Schuttevaer @HerSchut (Notariskantoor)
Gisteren is de 1e eigendomsakte met 3D-visualisatie van de rechten ingeschreven bij het #Kadaster. Mooie innovatie! http://bit.ly/1pZcVDC

Friso Penninga @FrisoPenninga (Geonovum)
Eerste 3D inschrijving bij @Het_Kadaster een feit! #geonl #doorbraak3D @tudelft3d @geonovum @jantienstoter

Gunstige arbeidsmarkt voor kandidaat-notarissen

De kwaliteit van de kandidaat-notaris

Op drie fronten wordt gewerkt aan verbetering van de kwaliteit van het notariaat. Universiteiten schrijven verplichte stages voor, de beroepsopleiding is gemoderniseerd en ook de permanente educatie gaat op de schop. Deel 3 van een drieluik over de arbeidsmarkt voor kandidaat-notarissen.

TEKST Jolanda aan de Stegge | **BEELD** Truus van Gog/Okapi

Het goede nieuws is dat het aantal studenten notarieel recht weer toeneemt. Helaas impliceert dit niet dat al deze mensen in het notariaat terecht zullen komen. Volkan Dogan verbaasde zich erover dat tijdens zijn studie zelden reclame werd gemaakt voor notarieel recht. Al googelend ontdekte hij zelf welke beroepsperspectieven die richting met zich meebracht. 'Dat ik met notarieel recht ook terechtkon bij banken en de overheid, gaf de doorslag.' Sinds een halfjaar werkt hij als kandidaat-notaris in Amsterdam. Qua rechtskennis is hij goed opgeleid, wel ervaart hij een kloof tussen zijn studie en de praktijk. Daarom juicht hij het toe dat de universiteit tegenwoordig een verplichte stage van vier tot vijf maanden oplegt. 'Werkgevers vinden ervaring essentieel als je werk zoekt, evenals een specialisatie. Vroeger vond men het prima als je algemeen was opgeleid, nu geven notarissen de voorkeur aan specialisten.'

COLLECTIEF BELANG

Nog enige tijd zal hij als hoogleraar werken aan de Universiteit van Amsterdam, maar tot zijn verdriet wordt notarieel recht hier over enkele jaren niet langer onderwezen. Daarom doceert Boudewijn Waaijer zijn vakken nu ook aan de Vrije Universiteit in de hoofdstad. 'Versterkte aandacht vanuit de universitaire wereld voor ons beroep zou terecht zijn. De eisen die de maatschappij aan het notariaat stelt, worden zwaarder en daarmee moeten ook de eisen aan de universitaire studie zwaarder tellen.' Studenten interesseren voor notarieel recht vindt hij vanwege het collectieve belang voor de hele beroepsgroep mede een taak voor de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB). 'Het is cruciaal voor de notariële dienstverlening voldoende goede studenten hiervoor te rekruteren, ook in perioden waarin het conjunctureel minder gaat, want daarna komt weer een andere tijd.'

Daarom nam de KNB onlangs het initiatief om de gesprekken met hoogleraren weer nieuw leven in te blazen. Gezamenlijk wordt besproken wat de problemen zijn en hoe universiteiten en KNB elkaar kunnen ondersteunen. KNB-bestuurster Anne-Marie Smelt: 'Wat hebben hoogleraren nodig, wat heeft de KNB nodig? De notariële studie wordt aantrekkelijk gevonden, maar het imago van het beroep blijft een grote zorg.' Daarom werkt de KNB mee aan de beroepenserie van SBS6, waarin de notariële studie en het beroep van (kandidaat-)notaris centraal staat.

DYNAMISCH

In Utrecht kunnen rechtenstudenten van het Utrecht Law College al in hun eerste jaar kennismaken met notarieel recht. Daarna blijft het de vraag of die studenten ook kiezen voor de notariële master. Daarom nodigt Jan Biemans, hoogleraar Burgerlijk recht, voor de mastervoorlichting een vlotte notaris uit die aansprekend vertelt hoe dynamisch zijn praktijk is en hoe welkom kandidaat-notarissen bij hem zijn. Ook nodigt hij gastdocenten uit – afkomstig uit het notariaat en van de KNB –, gaat met studenten naar de Amsterdamse tuchtkamer en laat studenten voor het vak erfrecht een testament maken

‘Continu evalueren wij ons onderwijs om te kijken hoe wij dat kwalitatief kunnen verbeteren’

bij een notariskantoor. ‘Continu evalueren wij ons onderwijs om te kijken hoe wij dat kwalitatief kunnen verbeteren.’

MASTERSKILLS

Omdat notarissen erover klaagden dat net afgestudeerde kandidaat-notarissen wel over veel kennis beschikken, maar niet uit de voeten kunnen met praktische zaken, besloten de Utrechtse docenten dat studenten notariële vaardigheden moeten verwerven tijdens hun studie. In samenspraak met kantoren en studentenvereniging Vevanos werd het vak Masterskills ontwikkeld, dat deze maand voor het eerst van start ging. Doel ervan is een brug te slaan tussen studie en arbeidsmarkt. Tijdens vier bijeenkomsten worden masterstudenten op vier participerende notariskantoren getraind in praktische vaardigheden. Wat komt er kijken bij het opstellen van een akte? Hoe ziet cliëntbinding eruit? Hoe voer je een lastig gesprek met een klant? Wat houdt innovatief notarieel ondernemerschap in? Studenten zelf vroegen om les in *legal English*. Biemans: ‘Naast de academische vorming geven wij onze studenten een kennismaking met de praktijk mee. Als universiteit leveren wij geen kant-en-klare kandidaat-notaris af, dat leert iemand uitsluitend in de praktijk van alledag.’ Ook op andere universiteiten wordt hard gewerkt aan de invulling van de notariële studierichting.

VAARDIGHEDEN

Naast de universiteiten heeft ook de notariële beroepsopleiding zich vernieuwd. In 2012 ging de eerste lichting nieuwe stijl van start, met meer aandacht voor notariële vaardigheden. Want een kandidaat-notaris kan vaktechnisch geweldig zijn, zonder die vaardigheden redt hij het niet.
Jurjen Geert Bakker volgt momenteel samen met 29 andere kandidaat-notarissen om de twee weken op maandag de notariële beroepsopleiding in Amsterdam. Ook in Utrecht zit zo’n groep. Voor elke bijeenkomst bereiden de studenten een casus voor waarmee zij gemiddeld tien uur bezig zijn. In het tweede en derde jaar vergt de opleiding een dag per maand. Casussen gaan over de praktijk van de drie rechtsgebieden en wat je daarin zoal kunt tegenkomen. ‘Dan zitten er twee mensen aan tafel, starters van pakweg 27 jaar, die samen een kind hebben, maar niets hebben vastgelegd. Wat bespreek je met hen?’ Ook wordt de notariële beroepshouding besproken, ethiek en tuchtrecht. Op aparte cursusdagen komen zaken als communicatietechnieken en schrijfvaardigheden aan de orde. Bakker is enthousiast over de opleiding. Een enkele keer ergert hij zich, vooral bij leerkrachten die niet uit het notariaat komen. ‘Wie niet werkzaam is geweest in de notariële praktijk, slaat de plank weleens mis.’
Hij werkt in Sneek, de meeste medestudenten werken op grote kantoren in Amsterdam en Den Haag. ‘Alle notariële rechtsgebieden komen aan bod, net als bij mij op kantoor. Wel vinden sommige collega-studenten dat veel lesonderdelen niet aansluiten bij hun Zuidasachtige werk.’

VERDIEPING

Karen Verkerk is voorzitter van de Stichting Beroepsopleiding Notariaat (SBN). Het werd tijd dat de notariële beroepsopleiding op de schop ging, zegt ze. ‘De drie hoofdstromingen in het notariaat zijn breder, diepgaander en complexer geworden. Sommige notarissen proberen ze alle drie nog bij te benen, maar

▶▶

BNA Bureau Notariaat & Advocatuur
Meesters in Accountancy

Accountancy is ons vak
het Notariaat ons specialisme

BNA Bureau Notariaat & Advocatuur richt zich als accountants- en belastingadvieskantoor specifiek op de juridische vrije beroepsbeoefenaar in het Notariaat en de Advocatuur.

Wij zijn als geen ander op de hoogte van zowel landelijke als regionale ontwikkelingen in de branche. Wij stellen periodiek, zowel per kwartaal als per jaar, een uitgebreide bedrijfsvergelijking op.

Wij kunnen veel meer voor u betekenen dan alleen de reguliere accountancy-diensten als financiële administratie, jaarrekening, fiscale aangiften en salaris-administratie. Door onze specifieke kennis van de juridische sector zijn wij een volwaardig partner voor onze klanten en kunnen wij altijd scherp adviseren. Doe de Quickscan op onze website.

Uw persoonlijke Adviseur

Oude Utrechtseweg 28, 3743 KN Baarn
Email: info@bna-lodder.com
Postbus 1008, 3740 BA Baarn
http://www.denotarispraktijk.nl
Telefoon: 035 693 6444
Twitter: @BNAaccountants

Neem het Leger des Heils op in uw testament

Steun het werk van het Leger des Heils. Vraag een gratis informatiepakket aan via onze site of bel (036) 539 81 62 voor een vrijblijvend gesprek.

www.legerdesheils.nl/nalaten

doen wat we geloven

Leger des Heils

VAN WEEGHEL DOPPENBERG KAMPS
NOTARISSEN | JURISTEN | ADVISEURS

Spezialisten für juristische Angelegenheiten in Holland

- individuelle Beratung für Unternehmer, Privatpersonen und Berater
- spezialisierte Juristen
- qualifizierte Sprachkenntnisse
- internationales Netzwerk
- kollegiale Zusammenarbeit

TELEFOON +31 (0)314 37 22 22 | E-MAIL info@vwdknotare.de
INTERNET www.vwdknotare.de
BEZOEKADRES Keppelseweg 1-3, 7001 CE Doetinchem

Op zoek naar de juiste collega?

Plaats uw vacature in Notariaat Magazine.

Wilt u meer weten?
Vraag onze media-adviseur Marieke van Wezel:
☎(070) 378 0705 ✉ m.v.wezel@sdu.nl

Meer informatie op sduadverteren.nl

Sdu oprecht de beste keuze

velen doen dat al lang niet meer. In onze opleiding gaat het om verdieping van de vakken, met aandacht voor digitalisering en meer nadruk op het leren van notariële vaardigheden. Hoe voer je een gesprek, hoe stel je goede akten op en hoe steekt een basale brief in elkaar?'
Het niveau van mensen die nu afstuderen in notarieel recht is goed, zegt zij. Alleen is de uitoefening van het vak sterk veranderd. Vroeger bediende de notaris alle rechtsgebieden, tegenwoordig zijn er veel verschillende kantoren: Zuidas-kantoren, niche kantoren die zich richten op bijvoorbeeld familierecht, prijsvechters. Het werk is sterk gespecialiseerd. Daarom mogen studenten na het tweede jaar twee van de drie rechtsgebieden kiezen. In samenspraak met betrokkenen blijft SBN haar opleiding aanpassen en veranderen. Het is een pittige opleiding, vindt Verkerk. 'Gelukkig vinden de studenten het leuk om dit in een groep gelijkgestemden te doen waarmee ze alles kunnen delen.'

PERMANENTE EDUCATIE

De kwaliteit van de universitaire studie en notariële beroepsopleiding betreft kandidaat-notarissen. Het permanente educatiebeleid (PE-beleid) gaat over de kwaliteit van elke (kandidaat-)notaris. Het notariaat behoort tot de beroepen die een leven lang leren vereisen. Continue veranderingen in wetgeving volgen elkaar in hoog tempo op, waardoor elke (kandidaat-)notaris het zichzelf en de beroepsgroep verplicht is om bij te blijven.
Op dit moment staat het PE-beleid op de agenda bij het KNB-bestuur en bij specialistenverenigingen. Sommigen in het notariaat struikelen erover dat het huidige beleid vooral een kwantitatief systeem is. Jaarlijks worden (kandidaat-)notarissen verplicht om twintig uur te luisteren naar iemand die hen een update geeft over een deel van het vakgebied. 'Waar het om gaat, is of iemand iets leert, waardoor hij zijn vak beter kan uitoefenen. Of iemand dat in twintig of veertig uur doet, in schoolbanken of elders, het is de vraag of dat ertoe doet', zegt Anne-Marie Smelt. Binnenkort komt het KNB-bestuur daarom met een notitie over dit onderwerp. Daarin wordt het huidige PE-beleid vergeleken met dat van vergelijkbare beroepsgroepen, zoals de accountancy en advocatuur, in Nederland en andere Europese landen. Hoe springt men elders om met formeel en informeel leren? Er zijn notarissen die graag zouden zien dat het verschil hiertussen wordt opgeheven, want onder andere notariële specialistenverenigingen doen veel aan zelfscholing. En moet de controle over ieders vakbekwaamheid wel bij de beroepsorganisatie liggen, terwijl dit ieders eigen verantwoordelijkheid behoort te zijn? KNB-bestuurslid Smelt: 'Elke (kandidaat-)notaris is er zelf verantwoordelijk voor dat zijn kennis op peil is, ook omdat je zelf het best weet welke specifieke kennis je nodig hebt.'

KINDERSCHOENEN

Op veel kantoren vindt jurisprudentieoverleg plaats, soms wel een dagdeel per maand. In het huidige systeem kan het zijn dat de betrokkenen hiervoor geen PE-punten krijgen. 'Je zou kunnen stellen dat je als beroepsorganisatie dan je doel voorbijschiet. Permanente educatie is geen doel op zich, maar een middel dat ervoor moet zorgen dat mensen *fit for the job* zijn. Dan is het de omgekeerde wereld wanneer je als beroepsorganisatie zegt: "Het kan me niet schelen wat jij aan PE doet, maar heb jij dit jaar wel twintig uur in een zaaltje gezeten?"'
De onderzoeksfase naar het PE-beleid staat nog in de kinderschoenen. Daarna volgen mogelijk rondetafelgesprekken en toetst de KNB haar bevindingen met de opvattingen in het land. Als hierop positief wordt gereageerd, volgt mogelijk een pilot. Smelt legt uit dat in Engeland een notaris zelf beoordeelt waarmee hij zijn PE-punten behaalt. Daar kan iemand zeggen: 'Ik behandel tien lastige dossiers over een bepaald onderwerp in mijn vakgebied en lees hiervoor een wetenschappelijk boek en volg een cursus.' Diegene bepaalt zelf hoe hij zich wil bijspijkeren. 'Maar', voegt zij hieraan toe, 'wij zijn er als KNB-bestuur net mee gestart om te kijken of het PE-beleid ook op een andere manier kan worden ingevuld.' ■

*Dit artikel is het laatste in een drieluik over de arbeidsmarkt van kandidaat-notarissen. Deel 1 ging over kansen op de arbeidsmarkt (*Notariaat Magazine *1), deel 2 over zij-instromers en zzp'ers (*Notariaat Magazine *2).*

Preadvies Boek 5 BW
van de toekomst

‘Juridische haken en ogen remmen de ontwikkeling’

Is een drijvende villa een schip of een woning? En wie is de eigenaar van de zonnepanelen die geïntegreerd zijn in het dak van een woning? De maatschappij verandert. Nu het Burgerlijk Wetboek nog.

TEKST Wilma van Hoeflaken | **BEELD** Truus van Gog - Jessica Hendriks

Past een systeem dat gebaseerd is op oude fundamenten nog bij een 21e-eeuwse maatschappij met nieuwe economische modellen en een rechtspraktijk die daarop moet inspelen? Is titel 3 (eigendom van onroerende zaken, natrekking) van Boek 5 van het Burgerlijk Wetboek (BW) toekomstbestendig? Dat zijn vragen die de auteurs van het preadvies over flexibele eigendomsverhoudingen in het vastgoedrecht stellen. Het preadvies werd behandeld tijdens een symposium op 8 maart.
Professor Hendrik Ploeger is een van de auteurs. Hij is bijzonder hoogleraar onroerendgoedrecht aan de Vrije Universiteit in Amsterdam en universitair hoofddocent aan de faculteit Bouwkunde van de Technische Universiteit Delft. Hij is ‘juritect’, zegt hij zelf. Met die zelfbedachte term doelt hij op ‘een voor de juridische architectuur van bouwprojecten verantwoordelijke jurist’.

DRIJVENDE OPSTAL

Een van de punten waar het wringt tussen de techniek en het recht is de drijvende woning. De klassieke woonboten en woonarken hebben inmiddels gezelschap gekregen van drijvende villa’s en er liggen ontwerpen voor complete drijvende appartementencomplexen.
‘In wezen gaat het om woningen die exact dezelfde functie hebben als woningen op het vasteland’, zegt Ploeger. Om allerlei redenen wordt gekozen voor wonen op het water. Nederland is klein, dus gebruikmaken van het water ligt voor de hand. Voor architecten is daar niets ingewikkelds aan. ‘Zij zeggen: “Wat maakt het uit? Een woning is een woning. Wat is het probleem? Het water? In sommige delen van Nederland heb je ook bij woningen op de vaste wal te maken met opwaartse druk. Waarom zou je woningen op het water anders behandelen dan woningen op de wal?”’
Juristen kijken daar anders naar. Ploeger: ‘De bestuursrechter behandelt drijvende constructies die voor langere tijd op dezelfde plek blijven – dus geen bootjes die rondvaren – als bouwwerk. Het Bouwbesluit is van toepassing.’ Voor het civiele recht en het fiscaal recht is de situatie minder duidelijk. Uit het ‘woonark-arrest’ van de Hoge Raad blijkt dat een schip in beginsel een roerende zaak is, tenzij sprake is van een duurzame verbinding met de oever. Een loopplank of een verbinding met de bodem via palen is niet voldoende om het schip te kwalificeren als onroerende zaak. Ploeger, die bewust spreekt van een ‘drijvende opstal’, zegt: ‘Als je kijkt naar Boek 8, over handelsrecht, dan zie je dat alles wat daar geschreven is over schepen betrekking heeft op schepen die voor de handel gebruikt worden. Alle voorschriften voor commerciële scheepvaart zijn in wezen van toepassing op een drijvende woning. Doorredenerend komt

Hendrik Ploeger

het erop neer dat je een rederij hebt als je met z'n tweeën een drijvende woning koopt.' In de praktijk kan men de vaste ligplaats in erfpacht uitgeven, wordt het schip te boek gesteld en wordt het een registergoed. 'Maar het blijft uit de pas lopen met de bestuursrechtelijke behandeling, want bestuursrechtelijk is de drijvende opstal hetzelfde als een woning. Maar omdat het roerend goed is, kun je geen erfpacht of opstal vestigen op een schip. Splitsing in appartementsrechten is onmogelijk. Kortom, het hele instrumentarium dat je kunt gebruiken voor woningen op de vaste wal is niet van toepassing op een schip, terwijl het schip in de praktijk gewoon een woning is. Waarom zou je het dan anders behandelen?'

JURIDISCH RAAMWERK

De schrijvers van het preadvies stellen een nieuwe titel voor in het BW en pleiten ervoor drijvende woningen zo veel mogelijk te behandelen als woningen op de wal. Zo komt er rechtseenheid en daarmee zekerheid. 'Dat is wat de praktijk wil', aldus Ploeger. 'Hoe je er juridisch naar kijkt, moet niet afhankelijk zijn van de bouwtechniek. Natuurlijk moet je rekening houden met vraagstukken als bijvoorbeeld verplaatsbaarheid. Maar we willen een juridisch raamwerk bieden om de drijvende woning zo veel mogelijk gelijk te stellen aan de woning op de vaste wal. Dus het juridische instrumentarium dat daarvoor geldt, zou ook van toepassing moeten zijn op een drijvende opstal.'
Die juridische eenduidigheid heeft volgens hem bovendien als voordeel dat er nieuwe bouwprojecten gestart worden die nu niet plaatsvinden, omdat de ontwikkelaars de risico's te groot vinden. Of omdat de wensen – denk aan een drijvend appartementencomplex – juridisch onmogelijk lijken. 'De juridische haken en ogen die nu nog aan dit soort projecten zitten, remmen de ontwikkeling.'

'Bestanddeelvorming kunnen partijen contractueel niet voorkomen, zelfs niet als ze dit willen'

CIRCULAIRE ECONOMIE

Een ander aspect waar het recht en de praktijk niet op elkaar aansluiten, betreft de circulaire economie. 'Het huidige pakket van regels in het BW gaat uit van de lineaire economie', stelt Ploeger. 'Je verkrijgt een huis in zijn geheel in eigendom. Het eigendomsrecht is het uitgangspunt. Maar voor de moderne mens volstaat steeds vaker een gebruiksrecht.' Mensen hebben een leaseauto en huren hun televisie of telefoon. Dat zou bijvoorbeeld ook kunnen bij cv-ketels, zonnepanelen, wko-installaties (warmte-koude-opslag) of zelfs ramen en complete gevels. Ploeger vertelt over een bouwonderneming die zich oriënteert op woningen met energieneutrale voorgevels, waarbij de voorgevels eigendom zouden zijn van de bouwonderneming en de koper de rest van het huis in eigendom zou hebben. Na de economische levensduur neemt de bouwonderneming de oude gevel terug en krijgt de woningbezitter weer het nieuwste van het nieuwste. 'Zij zien iets in circulaire economie als businessmodel en willen weten hoe dat juridisch zit.'
Het notariaat heeft hiermee al te maken. Bijvoorbeeld bij zonnepanelen op een dak. 'Dakpannen zijn een bestanddeel van een woning. Maar hoe zit dat met zonnepanelen? Hierbij gaat het erom of de zonnepanelen los op het dak bevestigd zijn en ook weer eenvoudig verwijderd kunnen worden, of dat ze geïntegreerd zijn in het dak. In het laatste geval is de eigenaar van de woning zeer waarschijnlijk ook eigenaar van de zonnepanelen, vanwege de bestanddeelvorming. Deze bestanddeelvorming kunnen partijen contractueel niet voorkomen, zelfs niet als ze dit willen.'

FUNDAMENTELE OMWENTELING

Het belangrijkst is dat het dogmatische onderscheid verdwijnt tussen werken waar je opstalrecht op kunt vestigen en bestanddelen waarvoor dat recht eigenlijk niet bedoeld is. 'Je moet dat overboord zetten en aansluiten bij de flexibiliteit die partijen zelf willen. Zoals bij de zonnepanelen die geïntegreerd zijn in het dak.'
Een veelgehoord bezwaar hiertegen is de onduidelijke rechtsverhouding die daardoor ontstaat. Daarover zegt Ploeger: 'Het Kadaster is nu bezig met het ontwikkelen van een 3D-Kadaster, zodat je beter inzicht krijgt in de splitsing en verdeling van ruimte. Dergelijke ontwikkelingen gaan alleen maar verder en sneller.'
Een traditioneel bezwaar is kapitaalvernietiging. 'Maar dat is in de circulaire economie geen argument meer. Door het afsplitsen bescherm je de waarde juist. In de circulaire economie wordt hergebruik van grondstoffen gemaximaliseerd en waardevernietiging geminimaliseerd. Dat is een fundamentele omwenteling ten opzichte van de traditionele lineaire economie, waarin grondstoffen worden verwerkt tot producten die aan het einde van hun levensduur worden vernietigd.' In een lineaire economie bezit iemand bijvoorbeeld een cv-ketel en moet hij zelf maar zien wat hij daarmee doet als de levensduur van de ketel erop zit. In een circulaire economie is de ketel eigendom van de producent en is de particulier de gebruiker. Voor deze particulier is het gebruik cruciaal, niet de eigendomsaanspraken.
Wat betreft de circulaire economie doen de schrijvers van het preadvies geen concrete voorstellen voor nieuwe wetgeving.
'We hebben een steen in de vijver gegooid', zegt Ploeger. 'De verandering van lineaire economie naar circulaire economie is al gaande. We willen een aanzet geven tot een discussie en we hopen dat de politiek wil nadenken over het juridisch faciliteren van de circulaire economie.' ■

Peiling

Welke wet/regel moet veranderen na de Tweede Kamerverkiezingen 2017?

In 2017 kan 'Nederland' weer naar de stembus voor de verkiezingen voor de Tweede Kamer. Goede voorbereiding is het halve werk. Daarom heeft de door de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) ingestelde issuegroep nu al nagedacht over voorstellen om bestaande wet- en regelgeving beter aan te laten sluiten op de maatschappelijke situatie. Kortom: wat moet er anders of kan er beter na 15 maart 2017? De leden van de issuegroep lichten een aantal suggesties toe.

De KNB heeft in november 2015 de issuegroep Tweede Kamerverkiezingen 2017 ingesteld. Deze issuegroep heeft een aantal wetten en regels in kaart gebracht die moeten worden aangepast, zodat ze beter aansluiten bij de situatie in de maatschappij. De KNB gaat deze suggesties de komende weken aanbieden aan verschillende politieke partijen met als doel dat ze door deze partijen worden overgenomen in hun verkiezingsprogramma.

De voorstellen van de issuegroep zijn onderverdeeld in vier aandachtsgebieden: ondernemings-, familie-, onroerendgoed- en fiscale praktijk. Alle voorstellen zijn te vinden op NotarisNet bij het Thema/Onderwerp 'Lobby'.

'Een erfgenaam realiseert zich niet altijd de gevolgen van de door hem gemaakte keuze (zuiver aanvaarden, beneficiair aanvaarden of verwerpen) en is veelal niet bekend met de wettelijke regels van plaatsvervulling bij verwerping.
Dat bij vooroverlijden van een erfgenaam zijn afstammelingen in zijn plaats erven, wordt veelal als begrijpelijk beschouwd. Echter, dit is niet altijd het geval als een erfgenaam verwerpt. Over het algemeen wordt er door een erfgenaam om bepaalde – veelal emotionele – redenen verworpen, bijvoorbeeld omdat er geen contact is met de overledene, of ruzie met de (overige erfgenamen van de) overledene. Men denkt door verwerping geheel afstand te kunnen doen van het erfgenaamschap. De automatische plaatsvervulling past dan niet in dat beeld.
Daarbij komt nog dat de rechtbank 123 euro griffierechten (tarief 2016) in rekening brengt bij de verwerpende erfgenaam. De plaatsvervulling wordt met name als niet juist ervaren als minderjarige kinderen de plaats vervullen van de verwerpende ouder/erfgenaam, waarbij door die verwerpende ouder/erfgenaam ook nog de kantonrechter om machtiging voor de verwerping namens deze minderjarigen moet worden verzocht. Bovendien zal de kantonrechter vooral een financiële afweging maken of de verwerping in het belang van de minderjarige is.
Met uitzondering van de redenen vanuit de estate planning wordt de plaatsvervulling bij verwerping vaak als onwenselijk ervaren en brengt dit voor de afwikkeling van een nalatenschap extra complexiteit, werkzaamheden en kosten met zich.'

Voorstel
Geen automatische plaatsvervulling bij verwerping en afschaffing of vermindering van de griffierechten

Rosalien Heemskerk, kandidaat-notaris
Verhees notarissen

Robert-Jan Zwaan, notaris BarentsKrans

'Wat zou het mooi zijn als ondernemers – met name starters – hun onderneming als zogenoemde IB-ondernemer kunnen drijven in een bv. De betreffende bv is dan niet onderworpen aan vennootschapsbelasting. Er wordt als het ware fiscaal door de bv "heen gekeken". De ondernemers kunnen dan gebruik (blijven) maken van de ondernemersfaciliteiten voor de inkomstenbelasting. In de VS is dit fenomeen (*Entity classification election*) ook wel bekend onder de naam *Check the Box*.
Omdat de fiscaal transparante bv wel rechtspersoonlijkheid heeft, kan de bv eigenaar zijn van het ondernemingsvermogen (denk bijvoorbeeld aan registergoederen). Dit maakt toe- en uittreding uit de onderneming stukken eenvoudiger want er hoeft geen verdeling van activa en passiva meer plaats te vinden. Volstaan kan worden met de overdracht van aandelen in de bv.
Bij de juridische vormgeving van een samenwerkingsverband kunnen ondernemers gebruikmaken van de ruime mogelijkheden die de flex-bv biedt (denk bijvoorbeeld aan stemrechtloze - of winstrechtloze aandelen). En *last but not least*: de bv biedt – in principe – bescherming tegen aansprakelijkheid.
Invoering van een *Check the Box*-regime in Nederland vereist met name aanpassing van fiscale wetgeving. Uiteraard zijn goede regelingen nodig om alsnog de overstap naar de vennootschapsbelasting te maken. En misschien ook voor de omgekeerde route (van de vennootschapsbelasting naar de inkomstenbelasting).
Invoering van een *Check the Box*-regime maakt de herziening van het personenvennootschapsrecht minder urgent. Die urgentie neemt nog verder af als het notariaat een hele simpele flex-bv kan ontwikkelen voor de kleine "personenvennootschappen", zoals kleine samenwerkingsverbanden (klein mkb).
De ervaring is namelijk dat daarvoor de flex-bv toch nog te ingewikkeld is.'

Voorstel
Invoering van de fiscaal transparante bv

'De koop van een huis is veelal een van de grootste investeringen die een persoon doet in zijn of haar leven. De notaris speelt bij het opstellen van het belangrijkste contract, zijnde de koopovereenkomst, nu niet of nauwelijks een rol. De praktijk leert evenwel dat er, met name ten aanzien van de juridische aspecten van de koop, helaas met regelmaat geconstateerd wordt dat die aspecten niet of niet afdoende zijn geregeld in de koopovereenkomst. Hierbij kun je denken aan onbevoegdelijke vertegenwoordiging, het ontbreken van toestemmingen zonder dat hiervoor ontbindende voorwaarden zijn overeengekomen of geen of gebrekkig onderzoek naar voorkeursrechten en/of bijzondere lasten en beperkingen en/of andere (verkoop)belemmerende bepalingen. Het aangaan van een koopovereenkomst is, met uitzondering van een eventueel beroep op een ontbindende voorwaarde, een "*point of no return*", terwijl de levering slechts beperkt ruimte laat om gemaakte afspraken of aspecten die na het aangaan van de koop aan het licht komen, te "repareren".

De notaris is bij uitstek de aangewezen functionaris om – ter voorkoming van problemen achteraf – een bijdrage te leveren aan de koopovereenkomst. Daarbij ziet zijn rol op het onderzoek naar de juridische status van een onroerende zaak en het vertalen van commerciële afspraken tussen partijen in juridisch waterdichte afspraken. Daarnaast kan hij een eerste check doen met betrekking tot de fiscale consequenties van een voorgenomen transactie en partijen hierin adviseren en *Belehren* over de gevolgen van de koop. Dit is al staande praktijk in de commerciële vastgoedpraktijk: de betrokken notaris wordt daar in de meeste gevallen al in een vroegtijdig stadium bij een transactie betrokken. Maar ik pleit om de betrokkenheid van een notaris in de risicoanalyse van elke koop te waarborgen. Hierdoor wordt de notaris ook betrokken in het traject voor het opstellen van de koopovereenkomst.

Voorstel
Waarborg de betrokkenheid van de notaris bij elke koopovereenkomst

René Spit, notaris Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn

ict concept.

Volledig beveiligd data delen via Enterprise Drive

Is uw ICT infrastructuur goed beveiligd, maar deelt u bestanden via Google Drive, WeTransfer, Dropbox of WhatsApp? Dan kunnen uw bestanden leesbaar worden onderschept. Met Enterprise Drive kiest u voor een veilige totaaloplossing.

Regelmatig publiceert ICT Concept over de voordelen en risico's van oplossingen waar we in ons dagelijks leven zo aan gewend zijn: e-mail, Dropbox, OneDrive. Maar de risico's zijn niet van de lucht. Cases te over: van het delen van bedrijfsgevoelige data via Google Drive of WeTransfer tot het versturen van spraakberichten via WhatsApp. Het is zo gemakkelijk, maar u heeft geen idee meer waar uw data fysiek staan en beveiligd is het allerminst. Want niet alleen u en de beoogde ontvanger kunnen de data inzien, maar vele anderen met u. Waarom wordt er in de praktijk dan zo gretig gebruik van gemaakt? Immers, menig notariskantoor heeft thema's als datalekken en security hoog op de agenda staan. Je zou dus van een professioneel notariskantoor verwachten dat gemak nimmer voorrang krijgt op integriteit.

Het antwoord is simpel: er moet een alternatief zijn. Veilig. En dat alternatief is er. Omdat ICT Concept al jaren IT-partner is van juridisch Nederland, heeft de eigen R&D afdeling een tool ontwikkeld om ook online dataverkeer te beveiligen: Enterprise Drive. Enterprise Drive is een totaaloplossing voor het delen en gezamenlijk werken aan documenten, maar dan volledig beveiligd. End-to-end encryptie waarborgt dat niemand bij uw data kan. Alle informatie die de pc, laptop, tablet of smartphone verlaat, wordt automatisch en gedegen versleuteld. Anders dan bij Dropbox en Google Drive is het volledige traject afgeschermd. De beveiliging van Enterprise Drive is gecertificeerd conform Seal of Privacy.

Daarbij staat de data die u deelt op het ICT Concept Cloudplatform. Wanneer iemand iets heeft aangepast, wordt het document automatisch gesynchroniseerd. Ook is inzichtelijk wie wat heeft aangepast. U kunt altijd terug naar een eerdere versie. Deelt u documenten met een ander kantoor of akten met een cliënt die geen gebruik maakt van Enterprise Drive? Geen probleem! Klanten die documenten moeten controleren of paraferen worden dus niet op kosten gejaagd. Kortom, u heeft geen enkele reden meer om uw bedrijfsintegriteit te grabbel te gooien.

Meer informatie over Enterprise Drive leest u op www.ict-concept.nl/enterprise-drive of informeer bij onze specialisten.

Alles voor elkaar!

T 088 002 84 83
E sales@ict-concept.nl
www.ict-concept.nl

ICT CONCEPT IS ONDERDEEL VAN
LEXXYN GROEP

Amersfoort Amsterdam Eindhoven Joure Oosterhout Rotterdam

Ik heb het je toch gezegd!

Nora van Oostrom-Streep

De pen is machtiger dan het zwaard, zei de Engelse schrijver Edward Bulwer-Lytton in het toneelstuk *'Richelieu; Or the conspiracy'*. Woorden kunnen iemand maken of breken. Ze kunnen posities verankeren of juist op losse schroeven zetten. Ze zijn het wapen van de jurist en daarmee van het grootste belang. Of het nu om het gesproken of het geschreven woord gaat, voor de jurist zijn woorden zijn belangrijkste metgezellen. Des te belangrijker om er met de grootst mogelijke zorgvuldigheid mee om te gaan. Toch zien we nog te weinig aandacht voor taal in het recht. Toegegeven zij dat het de laatste jaren al wel wat beter gaat en met name communicatieve vaardigheden meer aandacht krijgen in onder andere de beroepsopleiding, maar er valt nog een wereld te winnen.

TOELICHTING

Onlangs werd ik gebeld door een journaliste die me vroeg waarom akten nog steeds zo onleesbaar waren. Zelf had ze recent een huis gekocht en ze was verbijsterd door de complexe bepalingen in de akte. Ook de toelichting erop vond ze onleesbaar, terwijl deze juist was bedoeld om de wat formelere bedingen in jip-en-janneketaal toe te lichten. Die laatste toevoeging liet me met mijn mond vol tanden staan, omdat ik de persoonlijke *Belehrung* al paraat had als tegenhanger voor de formele aktetaal. De uitleg die notarissen in de begeleidende brieven en in het persoonlijke gesprek geven, zou er juist toe moeten leiden dat het kwartje hoe dan ook valt. De akte in formele taal 'om te voorkomen dat de bepalingen bij problemen verkeerd worden uitgelegd door advocaat of rechter', de toelichting in gewone taal 'voor de uitleg aan de cliënt'. Toch wijst onderzoek uit dat ook de taal die gebruikt wordt om een toelichting te geven onnodig formeel is.

GEHEIMTAAL

Verklaringen hiervoor zijn er te over. De angst om onvolledig te zijn, om niet sluitend te formuleren. Gewoonte. Blijven bij de taal die je hebt geleerd en waar je je vertrouwd mee voelt. Vakdeformatie (heb ik zelf veel last van: de juffrouw van mijn toen zevenjarige zoon meldde verontrust dat hij had gezegd 'dat er een discrepantie zat tussen het een en het ander'. Ai!). Het notariaat bedient zich vaak van archaïsche taal die je nog op weinig andere plaatsen vindt met juweeltjes als 'middels', 'welke', 'deswege', 'hetwelk', 'zulks' en meer van dergelijke vondsten uit de tijd van Clovis. Er schijnt overigens ook een psychologische component te zitten aan dit vasthouden aan deze geheimtaal: het laten zien dat je behoort tot een selecte groep die 'de taal spreekt' en je daarmee onderscheidt van de gewone mens.

> *'Haviltexen' was nog nooit zo gemakkelijk*

NORMALE ZINNEN

Wat hier ook van zij, feit is dat veel sectoren inmiddels begrijpelijke taal hoog op hun prioriteitenlijst hebben staan. Banken hebben hun algemene voorwaarden drastisch aangepast en op het zogenaamde B1-niveau laten herformuleren door een gespecialiseerd bureau. Verzekeraars volgen dit voorbeeld. NWO, het wetenschappelijk onderzoeksinstituut, is een uitgebreid onderzoeksprogramma gestart naar begrijpelijke taal. Vraag is: wanneer volgt het notariaat? Afgezien van enkele '*daredevils*' die al lang begrijpelijke taal hanteren (en daar soms zelfs hun handelsmerk van hebben gemaakt, zoals Van Grafhorst in Utrecht) blijft de sector behoudend. En formeel. En daarmee minder toegankelijk voor de cliënt dan zij zou kunnen zijn. Een gemiste kans. Want hoe dichter de formulering bij de cliënt blijft, hoe beter de bedoeling van de akten kan worden herleid en hoe kleiner de kans op discussie daarover. 'Haviltexen' was nog nooit zo gemakkelijk. En ook formeel uitleggen moet geen probleem zijn als klip-en-klaar wordt uitgelegd wat wordt beoogd. Niks geen lange consideransen beginnende met 'overwegende dat...'. Geen ellenlange zinnen met dubbele ontkenningen. Geen terminologie die de cliënt niet kan thuisbrengen ('de bevoegdheid tot substitutie en subrogatie'), maar gewoon normale zinnen over juridische onderwerpen. Omdat weten waar je staat voor de cliënt van grote waarde is en het juist die (meer)waarde is die wij kunnen en moeten bieden. ■

Herinrichting De Hallen

‘Aan de juridische structurering hebben we veel werk gehad’

Decennialang werd er gesteggeld over de herinrichting van De Hallen: een monumentaal gebouwencomplex van zo’n 16.000 vierkante meter in Amsterdam-West. Het complex werd samen met omwonenden en met hulp van notaris Monique Laenen omgetoverd tot een bruisend werk-, kunst- en cultuurcentrum voor de buurt.

TEKST Tatiana Scheltema | **BEELD** Truus van Gog

‘Stadsvernieuwing is méér dan wonen alleen’, zegt architect André van Stigt in zijn kantoor in De Hallen in Amsterdam-West, het project waarmee hij zo’n beetje alle prijzen won die er in de renovatiearchitectuur te winnen zijn. Op een sober tafeltje dat zo van straat lijkt geraapt, staan (en liggen) ze uitgestald: de nationale renovatieprijs de Gulden Feniks en de prestigieuze Europa Nostra Prijs voor cultureel erfgoed, de StiB Award voor de meest succesvolle gebiedsversterking, en de Pieter van Vollenhovenprijs voor een particulier of organisatie die een Nederlands monument heeft gered door het een nieuwe functie te geven. De geboren Amsterdammer Van Stigt maakt al langer furore met het renoveren en bedenken van nieuwe gebruiksmogelijkheden voor monumentale gebouwen die hun functie met het verstrijken van de tijd waren verloren, met als doel nieuw elan te geven aan een buurt. Iconische gebouwen als het Olympisch Stadion in Amsterdam-Zuid, de pakhuizen aan het Entrepotdok in Amsterdam-Oost en het Groothandelsgebouw in Rotterdam, kregen zo een nieuw leven.

RIJKSMONUMENT

Dat gold ook voor De Hallen, maar een gemakkelijk of zelfs maar gangbaar project was het niet, vertelt Van Stigt. Die roerige voorgeschiedenis wordt beschreven in het boekje *Nieuw leven in de Hallen, 20 jaar plannen voor hergebruik*, dat hij ons bij vertrek meegeeft. De Hallen, in 1900 gebouwd als remise voor de gemeentetram, waren na het vertrek van het gemeentevervoerbedrijf in 1996 behoorlijk verloederd. Er gingen stemmen op om ze te slopen, maar oplettende buurtbewoners zorgden ervoor dat de remise, met zijn bijzondere Amsterdamse School- en Jugendstildetails en Polonceau-spanten (de dakconstructies die je vaak ziet in 19e-eeuwse stations) in 2001 een rijksmonument werd. Over de toekomst van het complex werd toen al volop gespeculeerd. En gezien de ligging in het hart van de (destijds enigszins verpauperde) Kinkerbuurt dachten omwonenden van meet af aan enthousiast mee. Verschillende partijen hadden gevraagd en ongevraagd plannen ingediend. De meeste daarvan, zoals een winkelcentrum of een culturele hotspot met tientallen theater-, dans- en bioscoopzalen, konden op weinig bijval rekenen van de buurt.

AMBACHTENHAL

Begin 2009 leek er dan toch een werkbaar plan te liggen. Van Stigt was toen al zijdelings bij het project betrokken – hij had voor een van de projectontwikkelaars een haalbaarheidsstudie verricht. Toen de gemeente met een andere ontwikkelaar in zee ging, verhuisde Van Stigt mee. Inmiddels was hij zelf ook wel gecharmeerd van De Hallen en zat hij op persoonlijke titel in een Klankbordgroep waar verschillende ideeën voor De Hallen werden besproken. Van Stigt: ‘Ik zat erbij met een programma, overigens op verzoek van de gemeente, om hier leermeesterbedrijven te huisvesten, waar jongeren de oude ambachten zouden kunnen oppakken.’ Maar de nieuwe projectontwikkelaar vond het maar niks dat de architect zich met de inhoud van het project bemoeide: ‘Wie betaalt, bepaalt’, voegde die hem tijdens een vergadering toe. Dat had hij misschien beter niet tegen een sociaal geëngageerd man (en ex-kraker) als Van Stigt moeten zeggen. Inmiddels was ook de kredietcrisis uitgebroken. Van Stigt: ‘Het stadsbestuur had aanvankelijk zeven miljoen

subsidie vrijgemaakt voor het project – vier miljoen voor de grond, want die was van het Grondbedrijf, en drie miljoen om de huren laag te houden. Op dat moment maakte die projectontwikkelaar zijn plan. Maar er kwamen fusies van stadsdelen en er gingen mensen opletten bij de centrale gemeente. En toen zei de centrale stad: “Vier miljoen erfpacht cadeau geven? Daar gaat een streep door, want het vereveningsfonds is leeg. De Zuidas gaat niet meer goed, dus het geld is op.” Waarop die projectontwikkelaar zei: “Dan kan er ook niks sociaals meer in deze panden en worden het gewoon kantoren en bedrijfsruimten. Puur commercieel.” We waren weer terug bij af.’
Het zou het einde betekenen van Van Stigts’ ambachtenhal en de andere ideeën die vanuit de buurt waren ontwikkeld. ‘Toen hebben we

Monique Laenen met architect André van Stigt

de Tram Remise Ontwikkelings Maatschappij bedacht. En daar kwam Monique in beeld.'

TROMMELAARS

Notaris Monique Laenen van DLA Piper en Van Stigt kenden elkaar uit een kennisgroep die zich bezighield met herontwikkeling en transformatie van vastgoed, óók in de crisis', vertelt Laenen. 'Wat doe je met al die gebouwen die leeg kwamen te staan, hoe kun je daar een functie aan geven? Zo kende ik André, en toen heeft hij mij gebeld.'
De stichting TROM , met aan het roer veteranen uit de ambtenarij en knappe juristen die De Hallen een warm hart toedroegen, werd in de zomer van 2010 opgericht met als doel 'het dragen van verantwoordelijkheid voor behoud, beheer en exploitatie van De Hallen, zodanig dat het gebruik een positieve bijdrage levert aan de leefbaarheid in de wijk.' De 'trommelaars', zoals ze zichzelf noemden, kregen de volle steun van de buurt bij het ontwikkelen van een alternatief plan voor De Hallen. Laenen: 'De TROM was de drijvende kracht achter de Tramremise Ontwikkelings CV, uiteindelijk het vehikel dat de erfpacht verkreeg. Het project is hoofdzakelijk – samen met een bancaire lening – door particulieren gefinancierd, omdat ze sympathie hadden voor De Hallen én natuurlijk vanwege het investeringsbelang.'

'Het is een gezamenlijk zoeken naar een oplossing'

FISCALE VOORDELEN

Met de politieke eindstrijd om de gunning uiteindelijk binnen te krijgen, had Laenen 'gelukkig' niks te maken. 'De uitdaging voor mij als notaris was dat er een heleboel partijen bij waren betrokken: de buurtbewoners, de bancaire financiers – Triodos Bank heeft meegefinancierd omdat ze het een maatschappelijk verantwoord project vonden. Dan had je de huurders, de aannemers en de onder aannemers. En natuurlijk de participanten van de cv. Het gebouw is een monument en als je als particulier een monument in eigendom hebt, biedt dat fiscale voordelen. Maar participanten in een cv hebben alleen een indirect eigendom. Wij moesten dus regelen dat de particulieren toch gebruik mochten maken van die fiscale voordelen. Daartoe zijn de statuten van de cv zodanig ingericht dat ze voldeden aan door de Belastingdienst gestelde voorwaarden.'

CREATIEVE WENDING

Een belangrijke partij was de gemeente, en voor Laenen lag daar misschien wel het meeste werk: het bedenken van een houdbare erfpachtconstructie. Ten stadhuize wordt vaak binnen vaste kaders gedacht. De sport is om daar een creatieve wending aan te geven. Laenen: 'Een gemeenteambtenaar vindt het vaak heel plezierig als je met een idee komt waarmee ze binnen hun eigen kaders uit de voeten kunnen. Het is een gezamenlijk zoeken naar een oplossing en de gemeente daarin meenemen. Uiteindelijk hebben we er drie afzonderlijke projecten van gemaakt: één

groot project, De Hallen, en twee kleinere projecten. Daarin zitten dan wel weer onderlinge verbanden die geregeld moesten worden. De Passage bijvoorbeeld, die in eigendom is van de gemeente. En een stukje afgesplitste erfpacht voor het Kinderdagverblijf. En ook voor de woningen erboven kwam een afsplitsing. Aan die juridische structurering hebben we veel werk gehad.'

TESTCASE

Nu, ruim een jaar na de opening, wordt Laenen nog weleens gebeld: hoe zat het ook weer? 'Want ik heb het overzicht over alle juridische stukken.' Maar ondertussen zijn ze alweer bezig met nieuwe projecten, vertelt Van Stigt. De Hallen kunnen daarbij dienen als testcase. 'Dat de overheid gebouwen afstoot waar ze geen gebruik meer voor heeft, is logisch. Die gebouwen zijn vaak moeilijk te ontwikkelen zonder er zelf in te investeren. Neem een Oosterkerk of molen De Bloem. Maar je wilt ook niet dat ze worden verkocht aan een Chinees of een Rus die het ziet als een leuk speeltje. Dus we denken nu na over een soort keten van gebouwen waarbij je de waardeontwikkeling die we bijvoorbeeld hier hebben – we lossen jaarlijks zes ton af – kunnen inzetten om soortgelijke projecten op te pakken. Daarbij heb je het publiekrechtelijke deel en het privaatrechtelijke deel, en daar komt het notariaat bij kijken. Iemand als Monique is ontzettend slim in het koppelen van die twee, zodat het vertrouwen ontstaat dat een project kan slagen.' ■

AKSOS

- Administratie
- Salarissen
- Belastingen
- Rapportages
- Accountancy
- Advies

H.R. de Velde Harsenhorst FA
drs. K. de Lange AA

AKSOS
Financial Services

Voor notariaat en advocatuur...
...flexibiliteit in capaciteit

Groningen - Leeuwarden - Zwolle
www.aksos.nl - afs@aksos.nl - Tel. 038-4524280

Ik regel straks
de geldzaken van mijn moeder

Dat staat in haar levenstestament

Dat mijn moeder haar wensen goed heeft vastgelegd, geeft haar en ons een gerust gevoel. Zo behoudt zij de regie over haar leven, ook als zij door ziekte of ongeval belangrijke beslissingen zelf niet meer kan nemen. Bovendien biedt het zekerheid aan de mensen die om haar geven. Heeft u al een levenstestament? Raadpleeg de checklist op wievandedrie.nl. Of vraag uw notaris om informatie.

Download de checklist op wievandedrie.nl

Je regelt het bij de notaris

KNB Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie

Raat notariaat
personeelsadvies

- Vacatures
- Werving & Selectie
- Interim personeel
- (team) Coaching
- Outplacement
- HR advies
- Opvolging

www.raatnotariaat.nl
info@raatnotariaat.nl
(055) 576 2669 - 0650522763

m'n
maaldrink notarissen

Rechtsbijstand aan (kandidaat) notarissen en notariële cliënten
op het gebied van benoemings- en protocolprocedures, notarieel tuchtrecht, dissociaties, aansprakelijkheidsrecht, en notarieel verwante rechtsgebieden, zoals onder meer erfrecht en huwelijksgoederenrecht.

Contactpersoon: **Mr G.L. Maaldrink**
Advocaat & Notarieel Jurist (oud-Notaris)
Van Bylandthuis
Benoordenhoutseweg 46, 2596 BC Den Haag
T 070 219 09 09 | M 06 53 163 979
E maaldrink@maaldrinknotarissen.nl
W www.maaldrinknotarissen.nl

vanAntwerpenAccountancy
ACCOUNTANTSKANTOOR VOOR NOTARISSEN

BENOEMINGEN | OVERNAMES | FUSIES

Den Haag
www.notarisaccountants.nl
088 – 454 00 00

'Joop volgt zijn hart, ik ook'

ICOON	Joop van den Ende
WIE	Rik Jacobs (47)
WAAR	notaris bij Kurk & Jacobs Notarissen

Waarom is Joop van den Ende jouw icoon?
'Het is een *self-made* man. Een autodidact. Hij heeft zijn kennis door zelfstudie vergaard en is met passie en doorzettingsvermogen zijn carrière gestart. Hij volgt zijn hart en vertrouwt op de keuzes die hij maakt. Onderweg heeft hij zijn eigenheid bewaard. Zo'n man kun je toch niet anders dan als voorbeeld zien? Ik ben geen fan van musicals, ik houd meer van rock-'n-rol-muziek, zoals van Elvis. Daar komt mijn fascinatie voor Joop van den Ende dus niet vandaan. Het is puur zijn manier van werken.'

'Wat is het meest indrukwekkende dat jouw icoon heeft gedaan?
'Door hem hebben wij in Nederland een fabelachtige musicalindustrie met Broadway-achtige allure. Dat is knap en hij heeft het praktisch in zijn eentje gedaan! Hij is veel uitdagingen aangegaan. Sommige lukten, denk aan de André van Duin-revues, Goede Tijden Slechte Tijden, *Les Misérables* of *The Phantom of the Opera*. En sommige niet: TV10, *Cyrano de Bergerac* of Circus Bassie en Adriaan. Ondanks de tegenslagen, toch geloof hebben in wat je doet, dat vind ik indrukwekkend.'

Wat voor invloed heeft hij gehad op jou en je carrière?
'Zijn manier van werken neem ik dagelijks mee het notariaat in. Volg je hart, doe dingen met passie en heb vertrouwen in jezelf. Dat hanteer ik zelf, maar neem ik ook mee in de gesprekken die ik met mensen voer. Ook probeer ik dit over te dragen op de mensen met wie ik werk.'

Als jij in de huid van jouw icoon zou kunnen kruipen, wat wil je dan doen?
'Dan zou ik op de een of andere manier willen bevorderen dat meer notarissen hun vak met passie uitvoeren. Als je dat zelf uitstraalt, heeft dat ook invloed op je werk. Zo gaat dat ook bij Joop van den Ende. Hij straalt het gewoon uit. Dat gebeurt in het notariaat in mijn ogen nu nog te weinig. Rechtszekerheid is én klinkt nu eenmaal niet "sexy". Maar als jij als notaris je werk met plezier doet, komt dat ook zo over op de mensen met wie je aan tafel zit. Het notariaat kan wel een stukje van de geestdrift en *drive* van Joop van den Ende gebruiken.' ■

Voorkomen identiteitsfraude

Omvang identiteitsfraude nog een groot *dark number*

Identiteitsfraude, het is een groot probleem. Volgens Rob Koster van het Expertisecentrum Identiteitsfraude en Documenten rust op het notariaat een bijzondere verantwoordelijkheid identiteitsfraude te voorkomen. Hoe? Daarvoor geeft hij enkele tips. 'En vertrouw je het dan nog niet, bel dan de politie.'

TEKST Miek Smilde | **BEELD** Truus van Gog

Wie pubers in huis heeft, kent het fenomeen: identiteitsfraude. Om toegelaten te worden tot café of discotheek moeten jongeren zich identificeren. Wie jonger is dan 18, komt er in principe niet in. Tenzij je natuurlijk het rijbewijs van een nicht leent of de ID-kaart van je oudere zus. Geheel veilig is het niet: wie wordt betrapt, kan rekenen op een boete van maximaal 6.000 euro. Pubers realiseren zich over het algemeen niet dat het aannemen van een andere identiteit schadelijk kan zijn. Hun intenties gaan niet verder dan het fysiek toegang krijgen tot de kroeg. Professionele fraudeurs daarentegen gebruiken andermans identiteit vaak om ernstige criminele feiten te plegen, zoals mensensmokkel, drugshandel en het witwassen van geld. Identiteitsfraude kan bovendien reputatie- of imagoschade aan een individu of een organisatie toebrengen.

HARDE CIJFERS

Harde cijfers over hoe vaak identiteitsfraude voorkomt en hoeveel dat de samenleving kost, zijn niet gemakkelijk te geven. In opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bracht onderzoeksbureau Panteia eind 2014 de monitor *Identiteit in cijfers* uit. Daaruit blijkt dat het aantal meldingen van identiteitsfraude stijgt en dat de financiële schade van internetfraude – bijvoorbeeld het kopen van spullen op andermans naam – in de miljoenen loopt. Uit de monitor blijkt echter ook dat veel mensen terughoudend zijn om aangifte te doen van identiteitsfraude. Bedrijven die slachtoffer van identiteitsfraude worden, geven er vaak de voorkeur aan hun verzekeraar aan te spreken en er verder het zwijgen toe te doen. Niemand geeft graag toe te zijn opgelicht.

WERKPROCESSEN

'Zoals je pubers tegen zichzelf moet beschermen, zo moeten we dat ook met professionals doen', zegt luitenant-kolonel Rob Koster van de Koninklijke Marechaussee (KMar), die leiding geeft aan het Expertisecentrum Identiteitsfraude en Documenten (ECID). 'Elke zakelijke dienstverlener, en zeker ook een beroepsgroep als het notariaat, moet zich afvragen welk belang iemand heeft om identiteitsfraude te plegen en wat dat betekent voor hem als dienstverlener.'
Vooral die laatste vraag blijkt in de praktijk best moeilijk te beantwoorden. Zakelijke dienstverleners – en zeker geheimhouders als notarissen en advocaten – handelen in vertrouwen. Het is nogal wat om cliënten door te zagen over de vraag of ze wel zijn wie ze zeggen te zijn, zeker als er ogenschijnlijk geldige identiteitsbewijzen op tafel liggen of als er sprake is van een langdurige vertrouwensrelatie. Toch doet elke notaris er goed aan niet alleen identificatie te eisen, maar ook te controleren. Koster: 'Ik raad alle notarissen aan eens goed na te denken over hun werkprocessen. Wat gaat er precies fout als een akte aan de verkeerde persoon wordt gekoppeld? Wat betekent dat voor de notaris zelf? Wat doe je als er een onbekende cliënt langskomt? Hoe vraag je om identificatie, wat voor een soort identificatie vraag je en hoe controleer je de juistheid en geldigheid ervan? Daarover moeten professionals echt nadenken.'

BEWUSTWORDING

Het advies lijkt een open deur. Natuurlijk vraagt een notaris om een identiteitsbewijs bij het passeren van een akte of het aangaan van een samenlevingscontract. Iedereen vraagt daar toch om? Wie een abonnement bij een willekeurige telefoonaanbieder afsluit, laat ook een kopie maken van zijn paspoort of rijbewijs. Maar juist in die vanzelfsprekendheid schuilt het gevaar. Hoe weet je zeker of een paspoort niet ooit is gestolen? Uit de cijfers van de Identiteitsmonitor blijkt dat in 2013 ruim 2 miljoen

'Wees goed op de hoogte van wat de scanner doet, maar vooral ook van wat het níét doet'

paspoorten werden uitgegeven en bijna 1,3 miljoen ID-kaarten. In hetzelfde jaar werden ruim 48.000 paspoorten als vermist geregistreerd en bijna 135.000 ID-kaarten. Uit dezelfde monitor blijkt verder dat in 2013 104 keer fraude met originele Nederlandse documenten werd gepleegd en dat er in 231 gevallen sprake was van fraude met kopieën. 'Maar we gaan ervan uit dat er een groot *dark number* is', zegt Koster. 'Identiteitsfraude wordt in de politieregisters onder heel verschillende delictsomschrijvingen weggeschreven, waardoor een diffuus beeld ontstaat: valsheid in geschrifte, oplichting, fraude, bankpasfraude, mensenhandel... Ik vind het belangrijker dat mensen nadenken over hun eigen proces en op basis daarvan achterhalen wat ze in de praktijk doen om identiteitsgegevens te vragen en te controleren. Die bewustwording is een belangrijke stap. Stel dat iemand met valse identiteitspapieren een samenlevingscontract aangaat. Voor een notaris persoonlijk levert dat geen schade op, maar het kan de overheid wel schaden. Juist notarissen hebben door hun wettelijke taken een bijzondere verantwoordelijkheid om dergelijke vormen van identiteitsfraude te voorkomen.' Koster waarschuwt daarbij met name voor de notariële vastgoedportefeuille. 'Vastgoed leent zich uitstekend voor het witwassen van criminele gelden.'

ECHTHEIDSKENMERKEN

Koster heeft een paar praktische tips voor het notariaat. Allereerst raadt hij aan altijd om een origineel identiteitsbewijs te vragen en nooit genoegen te nemen met een kopie. Reisdocumenten kunnen worden gecheckt op de site www.edisontd.net. Daarop staan onder andere de echtheidskenmerken van documenten. Volledige zekerheid geeft deze check echter niet. Het is belangrijk om de foto op het identiteitsbewijs te vergelijken met degene die het overhandigt. 'Echt even goed kijken', raadt Koster aan. 'En check ook of een document nog geldig is. Te vaak maken mensen snel een kopie zonder de echtheidskenmerken van het originele document langs te lopen. Daarmee verhoog je de kans op fraude.' Er zijn paspoortscanners op de markt waarmee de echtheid van paspoorten kan worden vastgesteld. 'Er is wel wat op de markt daaromtrent, maar het is wel divers en niet allemaal even betrouwbaar. Dergelijke apparatuur is een hulpmiddel: wees goed op de hoogte van wat de scanner doet, maar vooral ook van wat het níét doet.' Alle Nederlandse paspoorten hebben wel een chip waarop twee vingerafdrukken staan. Probleem is alleen dat op dit moment niemand dat deel van de chip mag openen, ook de medewerkers van het ECID niet. 'De vingerafdruk is een van de vereisten om een paspoort af te geven, maar vervolgens kun je er eigenlijk nog niks mee. Voorlopig is het noodzakelijk om bij twijfel te vragen om een dubbel identiteitsbewijs. 'En vertrouw je het dan nog niet, bel dan de politie.'

ORDNER VOL KOPIEËN

Het kan wel even duren eer is vastgesteld of inderdaad sprake is van identiteitsfraude. Na een eerste check door de reguliere politie stelt de Afdeling Vreemdelingen, Identificatie en Mensenhandel – de oude vreemdelingenpolitie – vast of sprake is van een strafbaar feit. Als dat geen uitsluitsel oplevert, doet de ID-desk van de KMar onderzoek aan het document en stelt daarvan een technisch rapport op. Op basis van dat rapport kan uiteindelijk uitsluitsel worden verkregen of een identiteit wel of niet als authentiek kan doorgaan.
Wie de zaak niet vertrouwt, doet er goed aan geen transacties uit te voeren en melding te maken bij de politie, besluit Koster. Ook niet als het gaat om een ogenschijnlijk kreukloze cliënt. 'Ik begrijp dat het lastig is om iemand echt goed te bevragen omtrent zijn identiteit. Daaruit spreekt toch een zeker wantrouwen en notarissen moeten het juist hebben van vertrouwen. Toch is het noodzakelijk dat zij zich bewust zijn van de consequenties die identiteitsfraude kan hebben, voor henzelf, maar ook voor de samenleving als geheel.' En dat betekent dus ook dat de notaris niet een klapper vol met gekopieerde identiteitsbewijzen op kantoor moet laten staan. 'Zo'n ordner vol kopieën is geld waard en kan ertoe leiden dat onschuldige burgers slachtoffer worden van identiteitsfraude.' ■

Het ECID, een samenwerkingsverband tussen de Nationale Politie en de Koninklijke Marechaussee, levert een bijdrage aan het bestrijden en voorkomen van identiteitsfraude. Het centrum is in 2007 opgericht door de toenmalige minister van Justitie Ernst Hirsch Ballin en is gevestigd in de Koningin Maximakazerne nabij Schiphol. De experts van het ECID werken intensief samen met andere specialisten die veel te maken hebben met fraude en identiteit, zoals de Immigratie en Naturalisatiedienst, De Nederlandsche Bank, de Rijksdienst voor het wegverkeer en het Openbaar Ministerie.

DE FOTO

'De kwaliteit binnen het notariaat', hierover werd donderdag 10 maart gesproken tijdens de 51e editie van het Landelijke Notariële Studenten Congres. Dit jaar werd dat gehouden in het Koninklijk Instituut voor de Tropen in Amsterdam. De dag begon met een plenair gedeelte waarbij sprekers, zoals Leon Verstappen, Karen Verkerk, Margreet Ahsmann en Paul Bartelings, dieper ingingen op het thema. Studenten konden met hen in discussie gaan. 's Middags was het tijd om kennis te maken met deelnemende kantoren. Er namen 155 notariële studenten deel aan het congres.

Drie jaar Geschillencommissie Notariaat

Horen, zien, praten en luisteren

Het aantal klachten dat de Geschillencommissie Notariaat jaarlijks binnenkrijgt, stijgt. Bij de start in 2013 waren dit er nog 56, in 2014 67 en in 2015 stond de teller op 81. De commissie behandelt klachten van consumenten en ondernemers over notarissen, maar ook van notarissen tegen cliënten en declaratiegeschillen. Van dat laatste wordt nog vrij weinig gebruikgemaakt. De meeste zaken hebben te maken met onbegrip en onbegrip zorgt voor klachten.

TEKST Jessica Hendriks | BEELD Roel Ottow

Drie jaar geleden sloot het notariaat zich aan bij de Geschillencommissie. De mogelijkheid om te klagen over notarissen bij de Nationale Ombudsman kwam hierdoor te vervallen. En ringvoorzitters gingen niet langer over declaratiegeschillen. Nico Schaar, voorzitter Geschillencommissie Notariaat en senior raadsheer bij het Gerechtshof Den Haag, en Guido Herwig, lid van de Geschillencommissie en notaris in Zeeland, maken na drie jaar de balans op. 'Er gaat veel mis op het gebied van communicatie. Communicatie is het toverwoord.' In het Jaarverslag Consumentenzaken 2015 van de Geschillencommissie staat dat de klachten betrekking hadden op het verstrekken van onvoldoende of onjuiste informatie, onvoldoende belangenbehartiging of handelen zonder toestemming. Schaar ziet dit zeker terug in de praktijk: 'Wat opvalt, is dat notarissen afspraken niet altijd bevestigen. Zij voeren telefonische gesprekken en sturen daarvan geen bevestiging. Verschaf duidelijkheid is mijn advies. Advocaten zijn hier al veel verder mee. Daar is een opdrachtbevestiging heel normaal.' 'Wat wij ook tegenkomen, zijn brieven die niet duidelijk zijn', vult Herwig aan. 'Dan is er vaak helemaal geen geschil. Hoe je iets wilt zeggen en hoe iets daadwerkelijk overkomt, zijn twee verschillende dingen. Laat een brief of e-mail soms een nacht liggen of vraag een medewerker mee te kijken. Laat je niet gek maken om snel te beslissen.'

STANDAARDPLAATJE

Bij alle zittingen stellen de heren zich de vraag of de notaris heeft gehandeld 'zoals mag worden verwacht van een redelijk bekwame en redelijk handelende notaris'. In 64 procent van de 39 gedane uitspraken vorig jaar was dit het geval: de klacht werd ongegrond verklaard. Maar dit betekent niet altijd dat de notaris helemaal geen blaam treft. Schaar: 'Notarissen doen onderzoek, hier zijn zij toe verplicht, maar de consument vraagt zich af waarom dit nodig is. Maak dit van tevoren duidelijk. Leg het uit. Vertel welke stappen je moet nemen. En dat je bijvoorbeeld een notarieel afschrift van een testament moet checken in het Centraal Testamentenregister (CTR) om zeker te weten dat het echt de laatste wilsbeschikking is. Of dat "kosten koper" niet betekent dat de verkopende partij vrij is van kosten.' Herwig: 'Mensen gaan klagen als ze niet tevreden zijn. Wat dat betreft, zijn wij als notariaat niet bijzonder. Het gaat erom hoe je als bedrijf met je klanten omgaat. Of je nu wasmachines verkoopt of notaris bent.' Schaar denkt dat de onduidelijkheid tussen consument en notaris ook komt door het loslaten van de vaste tarieven. 'Notarissen stunten met prijzen in hun reclame, maar mensen vallen al snel niet in het standaardplaatje en hebben maatwerk nodig. Dan praat je ook over een ander kostenplaatje. Hier zijn consumenten niet op voorbereid.'

MISVERSTAND

Herwig komt tijdens de zittingen als notaris oog in oog te staan met collega's uit het vak. Toch levert dit voor hem geen spanningsveld op. 'Ik ben ook ringvoorzitter geweest, dus ben wel iets gewend. Buiten dat ken ik echt niet elke notaris.' Hij vindt het beoordelen van geschillen niet alleen interessant om te doen, maar leert er soms ook nog wel wat van. 'Ik vraag mij weleens af hoe een collega iets voor elkaar krijgt, maar ik denk ook weleens dat iets mij ook had kunnen overkomen. Zo ben ik zeker uitgebreider gaan voorlichten en meer gaan bevestigen. En laat ik alle erfgenamen bij het aanvaarden van een nalatenschap ook altijd de opdrachtbevestiging tekenen. Zo kan er minder misverstand ontstaan over de in rekening te brengen kosten.'

HAKKEN IN HET ZAND

Toch verschijnen lang niet alle notariële collega's op de zitting. Van alle beklaagde notarissen was vorig jaar 55 procent aanwezig bij de behandeling. Consumenten kwamen vaker opdagen. Zij lieten zich in 76 procent van de geschillen zien. Schaar roept op om

▶▶

‘Mensen hebben recht op duidelijkheid’

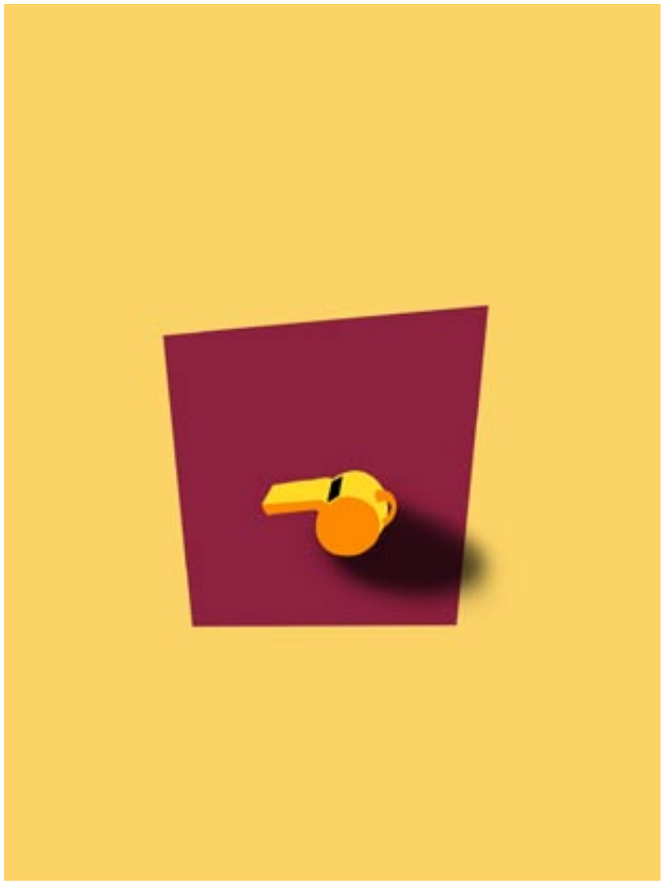

als notaris vaker naar een zitting te komen. ‘Als de klager met een betoog komt waar de notaris niet op kan reageren en ik het antwoord niet terug kan vinden in de stukken, is dat bijna altijd ten nadele van de notaris. Ik kan het niet ter plaatse checken.’ Hij gaat verder: ‘Je merkt dat consumenten in zaken waarbij geen notaris aanwezig is, de hakken nog wat meer in het zand steken.’ Een zitting is volgens Schaar niet alleen om toelichting te geven, maar ook om vragen van de commissie te beantwoorden en om zaken eventueel nog te schikken. ‘Ik merk dat notarissen schikken ook prettiger vinden. Het is een betere manier om uit elkaar te gaan.’ Herwig snap wel dat notarissen niet altijd aanwezig zijn. ‘Als jij vanuit Drenthe naar Den Haag moet komen voor een geschil van 50 euro, zou ik waarschijnlijk ook niet gaan. Of als je een notoire klager hebt en je niet weet wat je nog meer toe moet voegen.’ Maar er zijn ook gevallen waarbij Herwig niet begrijpt dat de notaris verstek laat gaan. ‘Een secretaresse sturen zonder mandaat en kennis van zaken bij een inhoudelijk onderwerp, kan echt niet. Dan heb je de helft al verloren. En dan voel ik mij als commissielid ook niet serieus genomen.’ In een online zitting ziet Schaar nog geen toekomst. Volgens de voorzitter is dat nog een brug te ver. ‘Men moet elkaar in de ogen kunnen kijken. Natuurlijk kun je twee schermen tegenover elkaar zetten, maar dat is toch anders.’

DECLARATIEGESCHILLEN

Dat het aantal geschillen de afgelopen jaren omhoog is gegaan, zorgt er bij de heren nog niet voor dat alarmbellen afgaan. Schaar: ‘Ik had zelfs meer klachten verwacht. Niet omdat er meer te klagen is, maar omdat de Geschillencommissie aan bekendheid heeft gewonnen. Het aantal declaratiegeschillen ligt nog altijd laag. Het notariaat zelf lijkt ons dus nog niet te vinden.’ ‘Je kunt ook als notaris een declaratiegeschil met je cliënt neerleggen bij de Geschillencommissie. De consument moet het bedrag dan in depot storten bij de commissie tot de uitspraak. Als die in het voordeel van de notaris is, krijg je meteen het geld. Maar ik heb dergelijke claims van notarissen in die drie jaar nog niet vaak meegemaakt’, zegt Herwig. Schaar: ‘De vraag is of notarissen ons niet weten te vinden, of niet beseffen dat zij bij ons terechtkunnen of dat er gewoon weinig declaratiegeschillen zijn. De notaris rekent vaak meteen af na het passeren van een akte. Dat kan schelen. In de advocatuur wordt meestal achteraf betaald.’

EMOTIONELE ZAKEN

De uitspraken van de Geschillencommissie Notariaat vinden steeds sneller plaats. Drie jaar geleden duurde het volgens Schaar nog ongeveer twee maanden na behandeling, nu is het een maand. Dat is sneller dan in de gewone rechtspraak. ‘Mensen hebben recht op duidelijkheid en als het lukt, waarom niet?’, vindt Schaar. Ruzies zoals bij de Rijdende Rechter [het tv-programma van KRO NCRV – red.] komt hij niet tegen. ‘Ik hoef niet vaak decibellen te gebruiken. Wel komen er emotionele zaken langs die ook mij niet ongemoeid laten. Een man van rond de dertig die overlijdt. Zijn ouders zijn erfgenaam, maar zijn ex-vriendin staat nog als begunstigde op de overlijdensrisicoverzekering. De notaris moest beide partijen voorlichten, maar dat vonden de ouders niet fijn. Ik leg dan uit dat de notaris onpartijdig is en dus alle partijen objectief en in hun belang moet informeren. Dat wisten zij niet. Weer die communicatie. Ik vind het prachtig om te zien dat door een goede uitleg mensen toch tevreden de deur uitgaan.’ Vaak hebben geschillen te maken met onbegrip en onbegrip zorgt, volgens Schaar, voor klagers. ‘Klachten kun je niet voorkomen. Maar goed communiceren, scheelt een hoop. Als ik mijn auto laat repareren, word ik ook vooraf gebeld als de kosten hoger zijn dan begroot. Ik bepaal dan zelf of ik dat wil of niet. Hier moet het notariaat ook naartoe.’ ■

Me, myself & I

Niet alleen is de titel van deze column een bekende hit van Beyoncé (voor de 'ouderen' onder ons: een Amerikaanse r&b-zangeres), maar ook de titel van een nieuwe theatervoorstelling van Hans Lein (theater- en filmregisseur). Per toeval las ik in de trein op weg naar de Nijmeegse Stevensloop de advertentie van deze voorstelling en het onderwerp trok mijn aandacht. De voorstelling gaat over de strijd die jongeren van verschillende culturen hebben tussen wie ze willen zijn, wie ze daadwerkelijk zijn en hoe ze door de maatschappij gezien worden.

ONZEKER

Waarom nu deze inleiding? In een tijd waarin wij steeds gemakkelijker worden ons (hele) leven te delen op social media, het individu steeds belangrijker wordt en er steeds meer keuzemogelijkheden bij lijken te komen (denk alleen al aan al die soorten toetjes in de supermarkt), lijken wij onszelf en de blik naar anderen weleens te verliezen.
Hetzelfde beeld – je zou het niet verwachten – van het verliezen van jezelf in een steeds grotere (notariële) wereld en het onzeker worden van het rechtop blijven staan of je hoofd boven het (notariële) maaiveld uitsteken, wordt in onze beroepsgroep weleens geschetst. Vandaar de vergelijking met dit theaterstuk. Hoe dat zo?

STRIJD

Ten eerste al de 'strijd' die we met onszelf aangaan na het voortgezet onderwijs: voor welke studentenstad kies je? Ga je bij een studenten- en/of studievereniging? En na een jaar: kies je voor notarieel

'Volg je gevoel'

of voor een andere vorm van recht? Vervolgens heb je notarieel recht gekozen en leer je op de universiteit, naast de juridisch inhoudelijke onderwerpen, onder andere hoe je de juiste normen en waarden moet toepassen om een goed notaris te kunnen worden. Tijdens de studie en daarna komen we in een 'strijd' waarbij we ons afvragen wat voor 'soort' notaris we willen worden. Een (sub-)gespecialiseerde notaris, een 'eenpitter' notaris, een moderne of een meer traditionele notaris?
Na onze studie doen we allemaal een poging te solliciteren op de verschillende vacatures die ons notariaat op dit moment gelukkig weer rijkelijk kent.
Lastig is dat vaak ieder sollicitatiegesprek je doet stralen van geluk en ieder van ons hoopt, na het geven van het zakelijke 'ja-woord', dat je die leuke en vooral leerzame werkplek hebt gevonden. De 'strijd' die daaraan voorafgaat, is echter voor iedere kandidaat anders omdat ieder mens anders is. Belangrijkste advies om deze 'strijd' te kunnen winnen: volg je gevoel!

BOOST

Kort na de start van je werkende leven beland je in een 'strijd' waarin je jezelf verder wilt ontwikkelen. Door naar ringvergaderingen, regio- en netwerkbijeenkomsten te gaan, helpt dit je eigen 'ik' te vormen en je zelfvertrouwen een *boost* te geven. Hierdoor leer je ook verschillende culturen op andere kantoren kennen en is het erg belangrijk dat jij die (kandidaat-)notaris die je graag wilt worden met jouw eigen waarden en normen, blijft nastreven. De invloed van buitenaf – dat kan het beeld zijn dat familie of vrienden van je hebben, maar ook concullega's die tijdens een bijeenkomst negatief uit de hoek (willen) komen – kan jouw positieve toekomstbeeld vertroebelen. In deze 'strijd' is het belangrijk dat je je bedenkt dat in iedere beroepsgroep dergelijke leden aanwezig zijn en jij desondanks je rug recht weet te houden en aan je eigen normen en waarden blijft vasthouden.

WEERSTAND

Ook al (b)lijkt onze (notariële) wereld steeds individualistischer en lijkt samenwerking het toverwoord om tegen negatieve geluiden weerstand te bieden, om die weerstand daadwerkelijk te *kunnen* bieden, moet je eerst sterk in je schoenen dúrven staan, en dat geldt ook voor het notariaat: *me, myself & I.* ■

Nienke Westerhof,
kandidaat-notaris bij
Kuhlmann, Hulshof
& De Kok notarissen

Mensen met elkaar verbinden

En verder

‘Onze groeiambitie is beperkt: ik zie ons maximaal met acht personen’

Midden in de crisis begonnen Karen Anne Hüpler-Hebben en Pascalle Corstens-Schnackers hun eigen kantoor: KAeP NOTARIS. De praktijk richt zich vooral op non-profitorganisaties.

TEKST Henriette van Wermeskerken | **BEELD** Truus van Gog

‘Jaren geleden ben ik min of meer toevallig met non-profitzaken in aanraking gekomen. Dat beviel goed. Pascalle en ik hebben die praktijk vanuit het Utrechtse actief uitgebouwd. Als specialisten werken wij nu voor cliënten in het hele land. We begeleiden onze cliënten onder meer bij fusies, samenwerkingsverbanden en statutenwijzigingen. Daarnaast geven wij advies over mogelijke bestuursvormen. Als kantoor treden wij vaak op als procesbegeleider.’

SAMENWERKING

‘Vanaf 2001 heb ik in Utrecht gewerkt. Sinds 2006 heb ik met Pascalle een kamer gedeeld. Ook toen werkten wij al veel voor non-profitorganisaties zoals onderwijsinstellingen, ziekenhuizen en kunst- en cultuurorganisaties. Pascalle deed en doet daarnaast ook corporate werk. In 2009 ben ik notaris geworden. Wij hebben altijd heel prettig samengewerkt en in 2011 hebben we de sprong gewaagd om voor onszelf te beginnen. We zitten nog steeds op één kamer, ook met onze medewerkster. Handig steeds te weten wat er speelt. Anders dan veel andere notarissen gaan wij vaak naar onze cliënten toe. Voor besturen en raden van toezicht is het natuurlijk gemakkelijk dat wij bij hun vergadering aanschuiven. Onze groeiambitie is beperkt: ik zie ons maximaal met acht personen.’

CULTUUR

‘Naast cliënten in het onderwijs en de zorg hebben wij veel cliënten in de culturele sector. Daar is een aantal jaar geleden fors bezuinigd. Vaak is de zakelijk leider van het toneel verdwenen en wordt de organisatie aangestuurd door de artistiek leider. Leuke creatieve mensen, waarbij de focus ligt op het neerzetten van een mooie productie. Voor de zakelijke kant van het geheel is vaak minder aandacht. Daar kunnen wij een mooie rol vervullen. Het is erg leuk om mensen mee te nemen in een proces naar de optimale structuur. We hebben meegemaakt dat mensen letterlijk huilend binnenkwamen omdat ze geen idee hadden hoe het verder moest, en dat ze met een grote glimlach het pand verlieten. Soms met een andere rechtsvorm dan hen aanvankelijk voor ogen stond. Het geeft veel voldoening maatwerk te leveren en te zien dat je cliënten dat waarderen. Met veel van onze cliënten hebben wij een langdurige relatie. Ons rechtsgebied is ondernemingsrecht. Vragen onze cliënten iets anders, zoals een testament of een samenlevingsovereenkomst, dan schakelen wij een van onze vaste flexwerkers in. Oud-collega’s van wie wij weten dat zij goed zijn en die bij onze cliënten passen.’

BEURSVLOER

‘Van de non-profitorganisaties werkt 99 procent met vrijwilligers. De meeste grote steden hebben een vrijwilligerscentrale die vrijwilligers bijstaat. Wij ondersteunen de Utrechtse vrijwilligerscentrale, onder andere bij de zogenaamde Beursvloer. Dat is een jaarlijks evenement waar bedrijven, zzp’ers, lokale overheden, scholen, vrijwilligersorganisaties en maatschappelijke organisaties onderling *matches* maken. Vraag en aanbod komen bij elkaar, zonder financiële tegenprestatie. Een startende zzp’er heeft bijvoorbeeld kantoormeubilair nodig en krijgt dat van een bank die bij een verhuizing een nieuwe inrichting aanschaft. Of een IT’er biedt aan een website te bouwen voor een pas geopende winkel in ruil voor artikelen uit die winkel. Er hoeft niet per se een tegenprestatie tegenover te staan. Iemand kan zich bijvoorbeeld als vrijwilliger melden voor een goededoelenorganisatie. De laatste jaren zijn er op de Beursvloer gemiddeld steeds tussen de tachtig en honderd *matches* gemaakt, die een totale waarde vertegenwoordigden van gemiddeld zo’n 75.000 euro. Degenen die een *match* hebben, vullen formulieren in en Pascalle en ik zorgen dat alle transacties worden vastgelegd. Daarnaast geven we zelf ook wat weg, meestal een stichting of een bv. De Beursvloer is laagdrempelig. Er komen mensen van allerlei leeftijden en uit allerlei culturen. Ze leren elkaar kennen, komen vervolgens bij elkaar over de vloer en dan ontstaan er vaak samenwerkingsrelaties die langer duren dan die ene *match* die ze ter plekke hebben gemaakt.’

GEWORTELD

‘Wij krijgen elke week wel verzoeken om dingen voor niets te doen. Natuurlijk kunnen we niet op alles ingaan, want daar kan ons kantoor niet op draaien. Maar een aantal initiatieven steunen wij. Zo doen we veel dingen voor en met studenten en startende ondernemers. Die hebben vaak geweldige ideeën, maar niet de portemonnee om een stichting of vereniging op te richten. Die helpen we dan. We organiseren ook wel brainstormsessies voor studenten en startende ondernemers die verder willen komen met een bepaald initiatief. Soms benader ik mensen uit mijn eigen netwerk. Pascalle en ik werken niet alleen in Utrecht, maar we wonen er ook met onze gezinnen en zijn er maatschappelijk actief. Langzamerhand zijn wij hier geworteld. We vinden het leuk mensen met elkaar te verbinden en zijn daar, denk ik, goed in. Toen wij hier begonnen in 2011 was het volop crisis, maar we hebben geen moment spijt gehad.’ ■

Nieuwsgierig naar elkaars vakkennis

EPN

Ze kennen elkaars rechtsgebied, maar estate planners en notarieel ondernemingsrechtspecialisten opereren toch vooral in gescheiden werelden. 'Terwijl het juist heel waardevol is om op elkaars terrein te kijken', benadrukt Elle van Gompel, toegevoegd notaris en estate planner bij Van Heeswijk Notarissen en EPN-bestuurslid. Daarom organiseert de Vereniging van Estate Planners in het Notariaat (EPN) samen met VOC (Vereniging van Notarieel Ondernemingsrecht Specialisten) 16 juni een congres met als thema 'de rechtspersoon in de Estate Planning'.

| TEKST Peter Steeman

'Het doel van het congres is te brainstormen', aldus Van Gompel. 'Nieuwe werelden te verkennen. Hebben we geen blinde vlekken op elkaars rechtsgebied? Zijn er nog andere routes mogelijk? Estate planning wordt gemakkelijk gezien als een notariële activiteit die vooral met familierecht te maken heeft, maar rechtspersonen spelen een steeds grotere rol. In het geval van een bedrijfsopvolging zie je dat samenspel tussen familierecht en rechtspersonenrecht heel duidelijk. Als een bedrijf wordt geschonken, dienen de clausules in de schenkingsakte en de regelingen in de vennootschapsrechtelijke structuur goed op elkaar te worden afgestemd.

'Mensen willen niet in de Quote staan met hun vermogen'

Maar ook bij de overdracht van vermogen wordt gebruikgemaakt van rechtspersonen. Denk bijvoorbeeld aan een stichting administratiekantoor. Het eigendom van het vermogen wordt dan in een stichting administratiekantoor ondergebracht die de zeggenschap over het vermogen heeft. De door de stichting uit te geven certificaten vertegenwoordigen het economisch belang bij het vermogen. In plaats van het vermogen in één keer over te dragen, kan het op deze manier geleidelijk worden overgeheveld, wat fiscaal voordelig kan zijn. Dat is handig in het geval van een bedrijfsopvolging, maar ook bij een vermogen dat bijvoorbeeld deels uit effecten en een huis bestaat waarin je alle kinderen geleidelijk wilt laten delen. Zonder die constructie kun je het vermogen minder gemakkelijk verdelen.'

GRENZEN

Tijdens het congres zal worden bekeken op welke manier rechtspersonen zich nog meer lenen om te worden ingezet bij estate planning. Van Gompel: 'In het erfrecht loop je tegen grenzen aan. Soms willen mensen dat na hun overlijden elke toekomstige afstammeling een bedrag voor zijn studie krijgt, dus ook afstammelingen die op dat moment nog niet eens geboren zijn. Maar hoe zorg je dat je iemand voor langere tijd autoriseert om dat vermogen te beheren en te verdelen? Je kunt in een testament niet zomaar een derde aanwijzen die na het overlijden van de erflater bepaalt wie de erfgenamen zijn. Dit kun je misschien oplossen door het gebruik van een rechtspersoon. Zodat je over een langere tijd het vermogen kunt laten beheren, als een soort trust. Omgekeerd hebben ondernemingsrechtspecialisten ook vragen over een rechtsgebied waar ze minder thuis zijn. Bijvoorbeeld als je wilt regelen dat de waarde van geërfde aandelen bij een echtscheiding niet naar een ex-partner gaan of in de toekomst alleen bij bloedverwanten terechtkomen. Zoiets kun je niet in het ondernemingsrecht oplossen. Daarvoor moeten ook regelingen in een testament opgenomen worden. Een vraag die zowel onder EPN- als VOC-leden leeft en dus ook tijdens het congres aan bod zal komen, is hoe het vermogen geanonimiseerd kan worden. Mensen willen niet in de *Quote* staan met hun vermogen. Daarom komt dit bij estate planning regelmatig aan de orde. Omdat het in de vennootschapsstructuur geregeld wordt, heb je er ook ondernemingsrechtspecialisten bij nodig.'

NIEUWSGIERIG

Hoe goed kunnen estate planners en ondernemingsrechtspecialisten met elkaar overweg? Heel goed, denkt Van Gompel: 'Al zijn het natuurlijk twee verschillende specialismen. Ondernemingsrechtspecialisten zijn misschien wat zakelijker, terwijl bij estate planning wat meer emotie komt kijken. Wat domineert is de nieuwsgierigheid naar elkaars vakkennis. Dat maakte de samenwerking in de voorbereiding van het congres ook erg leuk. Het is voor het eerst dat we een gezamenlijk congres organiseren. Het wordt interessant om te zien hoe de dynamiek zal zijn. Waarin verschillen we en waar vullen we elkaar aan?' ■

VERENIGINGSNIEUWS

NRS

Onderwerpen cursusmiddagen bekend

De onderwerpen voor de cursusmiddagen van de NRS voor dit jaar zijn bekend. Op 13 september staat het nieuwe Boek 5 Burgerlijk Wetboek op het programma en op 29 november is het onderwerp 'Splitsing in appartementsrechten en de praktische implicaties daarvan voor de notaris'.

STICHTING IT-NOTARIS

IT-notaris gaat online deponeringen doorontwikkelen

Op 9 maart was de jaarlijkse rondetafelsessie georganiseerd door Stichting IT-notaris in samenwerking met de Software Borg Stichting. Doel van de rondetafelsessie is om op basis van concrete vragen vanuit de markt verschillende producten en diensten te bespreken. Daaruit wordt vervolgens een selectie gemaakt om verder (door) te ontwikkelen. Uit de sessie van dit jaar zijn in eerste instantie twee producten gekozen: online deponeringen en IE/software due diligence. Deze producten zullen nu verder worden ontwikkeld door inzet van de werkgroepen van Stichting IT-notaris. De bedoeling is dat deze producten worden gepresenteerd en gelanceerd tijdens de eerstvolgende opleidingsdag op 18 mei. Er zijn echter nog tientallen producten en diensten die momenteel al worden aangeboden door individuele IT-notarissen en nog in aanmerking komen voor verdere doorontwikkeling. Een kleine greep uit het uitgebreide portfolio van de IT-notaris: de risico-inventarisatie voor IT-afnemers, de notariële aantoonbaarheidsservice, het IT-ZZP-testament, IT-juridische structuren en instrumentarium en *data escrow*. Stichting IT-notaris zal de actualiteiten in de IT-branche op de voet volgen, om daar waar mogelijk met hun productportfolio rechtszekerheid in de informatiemaatschappij te bieden. Bent u nieuwsgierig geworden naar de kansen voor de notaris in de IT-markt, kom dan eens langs op een van onze opleidingsdagen of neem contact op met het secretariaat, zie www.it-notaris.nl.

VASN

Bestuur in gesprek met RVO

Het bestuur van de VASN is in gesprek met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). De RVO is onderdeel van het ministerie van Economische Zaken en verzorgt de registratie van alle landbouwgronden ten name van de agrarische ondernemers en de daaraan verbonden betalingsrechten. Het nieuwe fosfaatrechtstelsel zal ook door RVO worden geregistreerd. Doelstelling van dit overleg is om over de praktische werkwijze van het proces van over te dragen rechten (fosfaatrechten en betalingsrechten) te spreken en wat we voor elkaar kunnen betekenen.

VOC

Cursusmiddag grensoverschrijdend herstructureren

De mogelijkheden tot grensoverschrijdend herstructureren zijn het laatste decennium exponentieel toegenomen. Grensoverschrijdende fusies en omzettingen worden veel gedaan, maar het blijkt dat men toch vaak niet precies weet hoe dit moet. De VOC organiseert in samenwerking met de KNB op 26 mei een cursusmiddag 'Grensoverschrijdende herstructureringen'. Docenten zijn prof. mr. Wino van Veen en mr. M. Bongard. Deelnemers ontvangen het boek *Grensoverschrijdende juridische fusies* van de hand van beide docenten, dat op 16 april aanstaande verschijnt. Voor verdere informatie: www.voc-notaris.nl.

CURSUSSEN

EPN

Beroepsopleiding estate planning
Najaar 2016
Als u deze opleiding hebt gevolgd, kunt u aspirant-lid van de EPN worden. Voor meer informatie zie www.epn-notaris.nl.

VASN

Beroepsopleiding VASN
Najaar 2016
De beroepsopleiding is een verplichte opleiding om lid te kunnen worden van de VASN. Ook kunnen onderdelen van de beroepsopleiding worden gevolgd als opfriscursus voor de huidige leden.

VMN

Mediationvaardigheden plus
15 april
De vaardigheidstraining 'Mediationvaardigheden plus' vindt plaats in Hulshorst en is door de VMN samen met *The Limetree* ontwikkeld. Er zijn nog plaatsen beschikbaar. Informatie op www.vmn-notaris.nl.

VOC

Algemene ledenvergadering en cursusmiddag
23 september
De algemene ledenvergadering en cursusmiddag van de VOC vinden plaats in Amsterdam.

STICHTING IT-NOTARIS

Opleidingsdagen IT-notaris
18 mei en 16 november
Ook geïnteresseerde (kandidaat-)notarissen, die nog geen IT-notaris zijn, zijn welkom. Aanmelden kan via http://www.it-notaris.nl/261/opleidingsdagen/ of info@it-notaris.nl.

Symposium JBN 25 jaar

In één middag bijgepraat!

19 april 2016 | Paushuize, Utrecht | 4 KNB punten

Het Symposium JBN 25 jaar biedt u een unieke kans om in één middag bijgepraat te worden op het gebied van civielrechtelijke actualiteiten in de notariële praktijk.

Sprekers: mr. dr. Peter van Es, prof. mr. Pim Huijgen, mr. dr. Nora van Oostrom-Streep, mr. dr. Fred Schonewille, prof. mr. Jan Struiksma, mr. Sanne-Roos van der Waals en prof. mr. drs. Niek Zaman

Inschrijven op www.sdujuridischeopleidingen.nl

Sdu oprecht de beste keuze

Een vrouw of man 'van vlees en bloed'

Onlangs had ik het jaarlijkse overleg met de 'notariële' hoogleraren. We bespraken hoe de opleidingen kunnen voorsorteren op de notaris van de toekomst, die van pakweg over vijftien jaar. Mij werd gevraagd hoe die notaris eruitziet. Laat ik eerlijk zijn: ook ik heb geen glashelder beeld voor ogen. Een ding weet ik zeker: het zal nog steeds een vrouw of man 'van vlees en bloed' zijn. Robotisering zal, daar ben ik wel van overtuigd, in ons vakgebied niet de menselijke notaris kunnen vervangen. Dat heeft alles te maken met de door onze kernwaarden (onafhankelijkheid, onpartijdigheid en integriteit) opgebouwde, zeer grote waarde: het vertrouwen. Onze dienstverlening en de waarde daarvan bestaat voor een heel groot deel uit het vertrouwen dat het publiek in ons stelt. Dit vertrouwen heeft alles te maken met persoonlijke interactie. Je bouwt geen vertrouwen op met een website of een intelligent Q&A-systeem. Vertrouwen schenk je aan een persoon die zich oprecht geïnteresseerd en betrokken toont, die je adviseert, beschermt en problemen voorkomt.

VERSCHUIVING

Maar die notaris van 2030 leeft en werkt in een verdergaande gedigitaliseerde samenleving, waardoor ambachtelijke werkzaamheden rond onze praktijkvoering voor een steeds groter gedeelte worden weggenomen. Gedigitaliseerde processen in bijvoorbeeld de reguliere vastgoedpraktijk zullen minder arbeidsintensief worden, met grote consequenties voor de bemensing van onze kantoren. Maar zie digitalisering niet als enkel een bedreiging; het biedt ook vele kansen. In de vastgoedpraktijk zal er een verschuiving optreden van notarieel handwerk, naar meer en meer informatie- en advieswerk. Denk aan het verrichten van een uitgebreide *due dilligence* voor een verkoper en het juridisch valideren van een digitale koopovereenkomst voordat deze digitaal getekend kan worden. Werkzaamheden waarmee de notaris juist in het vastgoedproces – meer dan nu – zijn toegevoegde waarde kan tonen.

INSPANNINGEN

Sprekend over deze notaris van de toekomst hadden we het ook over wederzijdse inspanningen die nodig zijn om de aantrekkelijkheid van het ambt niet alleen te borgen maar ook uit te dragen, te versterken en, hetgeen afbreuk doet aan die aantrekkelijkheid, aan te pakken. Natuurlijk dragen de universitaire opleidingen hieraan bij. Maar ook wijzelf hebben hierin een grote verantwoordelijkheid. Uit het notarissenonderzoek in 2015 blijkt dat we twee facetten van ons werk heel aantrekkelijk vinden: het juridisch-vakinhoudelijk en probleemoplossend bezig zijn en het persoonlijk contact met onze klanten en het hen informeren en adviseren. We moeten zelf als notariaat dát enthousiasme voor ons vak verder uitdragen, dat moet veel meer in de samenleving worden gezien. Pas dan wordt het ook gezien door scholieren en studenten die voor hun studiekeuze staan.
We moeten ons wel realiseren dat uit het Groot kandidatenonderzoek in 2014 wel punten van zorg naar voren kwamen over die aantrekkelijkheid. Daarom moeten we niet alleen beroepstrots uitstralen naar buiten, maar ook binnen onze kantoren onze medewerkers stimuleren en enthousiasmeren. Kandidaat-notarissen moeten ruim de gelegenheid krijgen zich bij te scholen en te ontwikkelen. Zij vormen een belangrijk onderdeel van de notariële onderneming, het is dan ook goed hen daarbij te betrekken en nadrukkelijk te stimuleren mee te doen aan activiteiten en bijeenkomsten zoals die in ons ordeverband plaatsvinden. Het is van groot belang dat juist zij meepraten over de toekomst en aantrekkelijkheid van ons notariaat.

FLEXIBEL HERINTREDEN

In het hoogleraarenoverleg kwam ook aan de orde dat zo weinig kandidaat-notarissen die tijdens de crisisjaren zijn uitgestroomd, nu hun weg terugvinden in het notariaat. Voor zover regelgeving, als bijvoorbeeld de 21-uurseis, daarbij belemmerend werkt, zullen we ook als orde en beroepsgroep moeten overwegen deze regelgeving aan te passen. Flexibeler herintreden is voor de komende generaties kandidaat-notarissen veel vanzelfsprekender dan voor de huidige generatie notarissen. De huidige en komende generaties van jonge werknemers op de arbeidsmarkt hebben niet de behoefte aan die baan voor het leven, dit wordt links en rechts geschreven en is ook mijn overtuiging. Onze jonge kandidaat-notarissen zullen daarop geen uitzondering vormen.

VERANTWOORDELIJK

Kortom, opleidingen, (kandidaat-)notarissen en ook de KNB, we zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de aantrekkelijkheid van ons ambt. Daarbij hoort een qua grote, samenstelling en kwaliteit goed geformeerde beroepsgroep die de toekomst en het beroep dat daarin op ons gedaan zal worden, aankan. ■

Jef Oomen | **VOORZITTER KNB**

Tweede Kamer tegen uitstel centraal aandeelhoudersregister

De verdere ontwikkeling van het centraal aandeelhoudersregister (CAHR) moet niet worden uitgesteld tot na invoering van het UBO-register. Dit stelden diverse partijen donderdag 18 maart tijdens een algemeen overleg over fraude in de Tweede Kamer. De Kamer ging hierover in gesprek met de staatssecretaris en de minister van Veiligheid en Justitie. Voorafgaand aan dit overleg heeft de KNB de Kamer gewezen op het belang van het CAHR en het versterken van de poortwachtersrol van de notaris.

Jeroen Recourt van de PvdA vertelde dat hij het CAHR nog steeds heel graag wil en dat notarissen daar uitstekende ideeën over hebben. Zo nodig denkt hij richting initiatiefwetgeving om het CAHR te realiseren. Judith Swinkels van D66 vroeg waarom het UBO-register wel wordt ontwikkeld en het CAHR voorlopig niet. Het CAHR ligt immers praktisch klaar bij het notariaat en kan mogelijk dienen als basis voor het UBO-register. Verder registreert het CAHR alle aandeelhouders,

De verdere ontwikkeling van het centraal aandeelhoudersregister (CAHR) moet niet worden uitgesteld tot na invoering van het UBO-register.

terwijl het UBO-register alleen aandeelhouders van meer dan 25 procent registreert. Minister Ard van der Steur gaf aan dat het CAHR niet is afgesteld, maar is uitgesteld. Het UBO-register moet op 26 juni 2017 gereed zijn. Daarom wordt hieraan voorrang gegeven. Na invoering hiervan wordt gekeken op welke punten het CAHR een meerwaarde heeft ten opzichte van het UBO-register. Het UBO-register gaat volgens de minister op een aantal punten verder dan het CAHR.

DENKPROCES

In de tweede termijn van het overleg merkte Sharon Gesthuizen van de SP op dat fraudeaanpak niet kan worden uitgesteld. Het oppakken van het CAHR na 26 juni 2017 vindt zij te laat. Ook Jeroen Recourt liet weten het onvoldoende te vinden als het CAHR pas dan wordt opgepakt. Tweede Kamerlid Foort van Oosten van de VVD ging in op de poortwachtersrol van de notaris bij de voorkoming van fraude met rechtspersonen. Hij vroeg of ook het notariaat toegang zou kunnen krijgen tot het RADAR-systeem van de Dienst Justis. Staatssecretaris Klaas Dijkhoff gaf aan terughoudend te zijn bij het delen van RADAR-informatie met private partijen. Van Oosten stelde hierop dat notarissen voor de helft ambtenaar zijn en dat van notarissen ook veel wordt verwacht bij de voorkoming van fraude. Dijkhoff zegde toe hiernaar te zullen kijken. De KNB gaat binnenkort in gesprek met de Dienst Justis over inzage in of toetsing aan de RADAR-gegevens door het notariaat.

KNB-*highlights* 2015 in digitaal jaarverslag

Steeds meer cliënten vragen om online toepassingen, de Europese Erfrechtverordening is van belang voor veel notarissen en het levenstestament is zeer succesvol gebleken. Dit komt allemaal aan bod in het digitale jaarverslag van de KNB. Net als vorig jaar is dit jaar de papieren versie vervangen voor een film. Presentatrice Marijke Roskam spreekt met KNB-woordvoerder Nora van Oostrom, voorzitter Jef Oomen en kandidaat-notaris Dirk Jan Maasland. En SP-Tweede Kamerlid Michiel van Nispen laat zijn licht schijnen op de notariële thema's. Het jaarverslag is te vinden op www.knb.nl/knb-jaarverslag

Bedreiging trustfunctie notaris bij *blockchain*-toepassingen

Digitalisering gaat niet aan het notariaat voorbij. Het biedt veel kansen, maar ook bedreigingen, zoals oprukkende *blockchain*-toepassingen. Dit zei Jef Oomen, voorzitter van de KNB, dinsdag tijdens de jaarlijkse algemene ledenvergadering. 'Het vertrouwen bij *blockchain*-ketens is niet gebaseerd op de inbreng van een vertrouwenspersoon, zoals de notaris. Ik ben geen Nostradamus, maar als u mij vraagt waar de bedreiging voor onze trustfunctie in bestaat, dan is het in deze ontwikkeling', aldus de voorzitter.

Oomen gaf in zijn speech ook aan dat het notariaat de aankomende maanden veel informatie kan verwachten over onderwerpen die de digitale bedrijfsvoering betreffen.

'Want', zegt hij, 'vanuit het vertrouwen dat het publiek in ons stelt, kan het niet zo zijn dat wij al deze processen niet op en top in orde hebben. Kwetsbare ICT-toepassingen op onze eigen kantoren mogen niet de achilleshiel worden van het notariaat.' Het bestuur van de beroepsorganisatie komt in 2016 met een verordening over digitaal werken.

'Ik ben geen Nostradamus, maar als u mij vraagt waar de bedreiging voor onze trustfunctie in bestaat, dan is het in deze ontwikkeling'

KNB Cursusagenda

20 mei 2016
Pensioen en huwelijkse voorwaarden: terugkijken ten behoeve van de toekomst!
De cursus maakt een vertaalslag naar de dagelijkse voorwaardenpraktijk. Er worden concrete tips en suggesties gegeven voor de voorwaarden van morgen. Uiteraard geschiedt een en ander aan de hand van een aantal concrete bouwstenen voor modellenmakers.

23 mei 2016
Alles over het verschoningsrecht anno 2016
Hoewel het functionele verschoningsrecht al sinds mensenheugenis een cruciale rol vervult in onze rechtsstaat lijken de daaraan gekoppelde waarborgen steeds meer onder druk te staan. In deze cursus komt aan de orde hoe u met deze problematiek om kunt gaan.

23 mei 2016
Tweetrapstestament en tweetrapsafwikkeling
Modellen zullen de leidraad vormen van deze erfrechtelijke cursusdag: van tweetrapslegaat tot derde trap. Ook aan de (papieren) tweetrapsschenking zal aandacht worden besteed.

24 mei 2016
Fiscale actualiteiten
Aan de hand van wetgeving, jurisprudentie, theorie en eventueel korte casusposities biedt de docent praktijkgerichte informatie over een selectie van belangrijke fiscaal-juridische actualiteiten.

26 mei 2016
Grensoverschrijdende herstructureringen
In deze workshop worden de mogelijkheden tot grensoverschrijdende fusie, omzetting en splitsing overzichtelijk behandeld. De vertaalslag van theorie naar praktijk staat hierbij centraal.

26 mei 2016
Omzetbelasting onroerende zaken
Behandeling onderwerpen aan de hand van de teksten Wet op de omzetbelasting 1968 en de Wet belastingen van rechtsverkeer 1970 in combinatie met praktijkvoorbeelden.

Dit is slechts een selectie uit het totale cursusaanbod. Voor meer informatie, inschrijven en het complete opleidingsaanbod: KNB, cursussen en congressen, telefoon 070 3307125, cursussen@knb.nl of NotarisNet/Over KNB en opleidingen.

On demand webinar KNB-model levenstestament
Op 14 oktober organiseerde de KNB een live webinar over het KNB-model levenstestament. Hebt u dit gemist? U kunt zich nu aanmelden voor de *on demand* versie.

21 april 2016
Komt een dga bij de notaris
Op deze cursusdag zullen verschillende notariële adviesitems diepgaand en in hun onderlinge verband aan de orde komen, waarbij de fiscaliteit een flink deel van de behandeling in beslag neemt.

12 mei 2016
Actualiteiten voor de dga, civiel en fiscaal
De docenten bespreken ontwikkelingen in wetgeving, jurisprudentie en onderzoek die voor de advisering van de dga van belang kunnen zijn. Praktijkcasussen kunnen eveneens de revue passeren.

19 mei 2016
Vereffening van nalatenschappen ('licht' en 'zwaar')
De wettelijke vereffening roept vele vragen op in de boedelpraktijk. Deze cursus gaat in op de problemen die de formele vereffeningsprocedure kent en komt met praktische antwoorden.

Lastbevoordeelde heeft recht op inzage in testament

Uitspraak: *deels gegrond met oplegging van een maatregel*

Casus

In mei 2013 overlijdt E, met achterlating van zijn echtgenote K en kinderen. K en de kinderen zijn erfgenaam en legataris onder de last om het bedrijf (v.o.f.) waarin E vennoot was gedurende een bepaalde tijd voort te zetten samen met E's vennoot V. Hierbij komt aan V een gegarandeerd minimuminkomen (winstdeel) toe en V krijgt de gelegenheid om het bedrijf voort te zetten. In juni verzoekt klaagster K aan notaris N om een verklaring van executele op te maken. K tekent een verklaring waarin zij de executele aanvaardt en N tot boedelnotaris benoemt. N laat zich in september bij het boedelregister inschrijven als betrokken notaris. In december informeert N mondeling V over de lastbevoordeling. Op 3 januari 2014 laat N telefonisch aan K weten dat hij een gesprek met V zal voeren over de lastbepaling. Kort daarop ontvangt N een mail van een andere notaris die namens K verzoekt om geen enkele informatie over de testamenten aan V te verstrekken. Daar komt nog een mail van een advocaat overheen als N niet reageert. N heeft V desondanks geïnformeerd.

De klacht

N heeft in strijd met zijn geheimhoudingsplicht informatie verstrekt aan V, die, als hij al lastbevoordeelde is, daarop geen recht heeft aangezien een lastbevoordeelde geen vorderingsrecht heeft. N had K (beter) moeten informeren over de last en ook over zijn rol bij de afwikkeling. Volgens K is het bedrijf de lastbevoordeelde.

Het oordeel

De kamer gaat voorbij aan het verweer van N dat de lastbepalingen als legaat moeten worden aangemerkt en is van oordeel dat V lastbevoordeelde is. Artikel 49 lid 1 Wet op het notarisambt (Wna) bepaalt dat de notaris uittreksels van (delen van) notariële akten mag afgeven aan personen die daaraan een recht ontlenen. Volgens lid 4 mogen deze personen inzage verlangen. De kamer leest het woord 'recht' als rechtsfeit, daarvoor is niet nodig dat er een vorderingsrecht is. De lastbevoordeelde is ook onmiddellijk belanghebbende in de zin van artikel 4:131 Burgerlijk Wetboek en kan een verzoek tot vervallenverklaring verzoeken als de last niet wordt uitgevoerd. De kamer verwijst naar een arrest van de Hoge Raad van 11 mei 1994, dat nog steeds van belang is nu de wetgever bij de wijziging van de Wna in 1999 niet van de bestaande jurisprudentie is afgeweken.
Omdat N het tweede testament had gepasseerd en hij boedelnotaris was, mocht hij V informeren. N heeft geen redenen gehad om te concluderen dat hij niet meer bij de afwikkeling was betrokken.
Het is N wel aan te rekenen dat hij in januari 2014 verzuimde te melden dat hij V al in december had ingelicht. Ook heeft hij K niet geïnformeerd over zijn interpretatie van de last en van zijn zienswijze dat V recht had op informatie.

De notariskamer legt de maatregel waarschuwing op
Kamer voor het notariaat Arnhem-Leeuwarden, 23 februari 2016

Opmerking

Volgens de literatuur is het bepaald geen uitgemaakte zaak dat de lastbevoordeelde onmiddellijk belanghebbende is. Zwaarder geschut is aan te bevelen om de lastbevoordeelde een sterkere positie te verschaffen. Maar een erflater zal ook de wens hebben dat de erfgenamen nog invloed kunnen uitoefenen op een regeling die dan redelijk en billijk uitvalt voor beide partijen. Ook zal een erflater meestal de vrijheid willen houden om zijn testament te wijzigen en niet vast willen zitten aan een vennootschappelijke regeling.

Wilsbekwaamheid: redelijke beoordelingsvrijheid van notaris staat voorop

Uitspraak: *ongegrond*

Casus

Notaris N passeert in juli 2013 een testament, waarbij erflaatster E alle eerdere uiterste wilsbeschikkingen herroept en haar vier zussen, haar broer en haar stiefdochter Klaagster 2 (K2) benoemt tot haar erfgenamen, ieder voor een gelijk deel. Een eerder legaat van percelen grasland aan haar stiefzoon Klager 1 (K1) vervalt. Verder benoemt E haar beide zussen, X en Y, tot executeur-afwikkelingsbewindvoerders. In november 2013 overlijdt erflaatster op tweeëntachtigjarige leeftijd.
De ochtend van 11 juni 2014 zou N twee akten verlijden. Bij de eerste akte zouden de percelen grasland door de erfgenamen worden toegedeeld en geleverd aan K2 en bij de tweede akte zou K2 een deel van die percelen doorleveren aan de heer Z. K1 heeft, vóórdat de eerste akte zou worden verleden, conservatoir beslag laten leggen onder N op de verkoopopbrengst van de percelen grond ten laste van de erfgenamen. Later die dag is aan N schriftelijk bericht dat het beslag als opgeheven kon worden beschouwd.
Vervolgens passeert N 's middags beide akten. Voor het passeren van de eerste akte hadden de overige erfgenamen een volmacht afgegeven. Bij het tekenen van die volmachten is in aanwezigheid van K2, haar beide zussen en de heer Z op het kantoor van N gezegd dat 'de verdeling en juridische levering plaatsvinden onder de voorwaarde dat er die week geen beslag gelegd zou worden'.
Op 12 juni legt K1 opnieuw beslag onder N. Bij e-mail van 17 juni schrijft N aan K2 en Z: 'De leveringen hebben vorige week plaatsgevonden onder de voorwaarde dat er geen beslag gelegd zou worden. Zoals bij u bekend is, is er toch beslag gelegd. Ik nodig u uit voor een gesprek bij mij op kantoor om de consequenties te bespreken en te onderzoeken of dit probleem opgelost kan worden.'

De klacht

N heeft zich schuldig gemaakt aan eenzijdige belangenbehartiging, althans de schijn daarvan gewekt. N heeft onzorgvuldig gehandeld bij de totstandkoming van het testament van 24 juli 2013. Hij had nader onderzoek moeten doen naar de wil van E. N heeft K1 op intimiderende wijze gedwongen om het op 11 juni 2014 gelegde beslag op te heffen en ongeoorloofde druk uitgeoefend op K2 en haar beide zussen tijdens het passeren van beide akten. N heeft zijn beroepsgeheim geschonden door bovenvermelde e-mail ook aan Z te sturen, die niets van doen had met de tweede beslaglegging.

Het oordeel
De kamer voor het notariaat Den Haag (ECLI:NL:TNORDHA:2015:12) heeft de klacht op drie (sub)onderdelen gegrond verklaard en daarvoor een berisping opgelegd. De kamer oordeelde dat N het *Stappenplan beoordeling wilsbekwaamheid*, dat door de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie is ontwikkeld, niet correct heeft gevolgd en nader onderzoek had moeten verrichten naar de wilsbekwaamheid van E. N had E nog enige bedenktijd moeten gunnen, had wellicht contact moeten opnemen met de huisnotaris die de vorige testamenten had gepasseerd en had meer op zijn hoede moeten zijn nu een van de erfgenamen van E zich tot hem had gewend en hem instructies had gegeven over de door E gewenste wijzigingen.
Het hof geeft aan dat als uitgangspunt geldt dat iedereen aan wie op grond van de wet de bekwaamheid daartoe niet is ontzegd, bij testament uiterste wilsbeschikkingen kan maken. Een notaris dient daaraan in beginsel zijn ministerie te verlenen en moet op verlangen van een testateur doen wat is vereist om diens uiterste wilsbeschikkingen in een testament vast te leggen. Zoals bij elke akte moet de notaris de wilsbekwaamheid van de betrokkene beoordelen. Het komt daarbij in eerste instantie aan op de eigen waarneming van de notaris, die daarvoor een redelijke beoordelingsvrijheid toekomt. Bij gerede twijfel aan de wilsbekwaamheid is in het algemeen verder onderzoek aangewezen. Het Stappenplan biedt hiervoor een handreiking. Uit het relaas van N blijkt dat hij met voldoende zorgvuldigheid zich ervan heeft vergewist dat E bekwaam was om haar wil te bepalen. Dat erflaatster een slechte fysieke en mentale conditie had en al op hoge leeftijd was, behoefde geen reden te zijn om nader onderzoek naar de wil van E te doen. De betrokkenheid van zus Y en het feit dat E een aantal weken eerder een nieuw testament bij een andere notaris had laten passeren, waren voor de notaris redenen om bij het opmaken en het passeren van het testament de nodige zorgvuldigheid te betrachten, maar doet aan de wilsbekwaamheid van erflaatster niet af. Van ongeoorloofde druk van N op K1 en K2 en haar beide zussen in verband met het passeren van beide akten is niet gebleken. Het stond N vrij om een oplossing aan te dragen en in dat kader K2 en haar beide zussen te verzoeken te beloven dat er die week geen beslag gelegd zou worden (wat daar overigens ook van zij).
Anders dan de kamer is het hof van oordeel dat het op 12 juni 2014 gelegde beslag Z wel degelijk regardeerde, gelet op de gekoppelde ontbindende voorwaarde, zodat van schending van het beroepsgeheim geen sprake is.

Het Hof verklaart de klacht ongegrond
Hof Amsterdam, 23 februari 2016 (ECLI:NL:GHAMS:2016:585)

Opmerking
Van een berisping naar een volledige ongegrondverklaring is nogal een verschil. Het hof hecht sterk aan de redelijke beoordelingsvrijheid van de notaris.

Kandidaat-notaris had moeten wijzen op de kunstregeling in de successiewet

Uitspraak: *gegrond zonder oplegging van een maatregel*

Casus
In juni 2012 overlijdt E, de moeder van klaagster K. In november bespreekt K de aangifte erfbelasting met kandidaat-notaris KN, waarbij een taxatierapport uit 2011 van achttien kunstvoorwerpen wordt besproken. Tot de kunstvoorwerpen behoort een schilderij van H.N. Werkman, getaxeerd op 125.000 euro. In een nieuw taxatierapport van november 2012 wordt de waarde gesteld op 30.000 euro. Deze laatste waarde wordt aangegeven voor de erfbelasting en de Belastingdienst legt de aanslag conform aangifte op. Eind 2012 overlijdt de vader van K. Het schilderij wordt weer voor 30.000 euro opgegeven en aangeslagen. Het schilderij wordt verkocht voor 70.000 euro.

De klacht
KN heeft K niet gewezen op de mogelijkheid van artikel 67 lid 3 Successiewet 1956 om kunst van nationaal cultuurhistorisch belang te schenken aan de staat met een reductie of kwijtschelding van schenk- en erfbelasting. Het bedrag van de reductie beloopt 120 procent van de waarde van de overgedragen voorwerpen, maar niet meer dan de verschuldigde belasting. K vordert een schadebedrag van ruim 15.000 euro.

Het verweer
KN geeft aan niet bekend te zijn met de regeling en ook de naam van Werkman niet te kennen.

Het oordeel
KN had, nu er een schilderij getaxeerd was op 125.000 euro, nader onderzoek moeten verrichten naar mogelijke regelingen voor berekening van erfbelasting met betrekking tot bijzondere kunstvoorwerpen. Daarbij is van belang dat zij twee keer betrokken was bij de aangifte erfbelasting en wel heeft geadviseerd over hertaxatie van het schilderij. Dat niet vaststond dat K het schilderij wilde verkopen, doet daar niet aan af. Het is niet aan de kamer om schade te berekenen of vast te stellen. Ook is niet gebleken dat verkoop met gebruikmaking van de regeling tot een hogere opbrengst zou leiden.
Gezien de omstandigheden van het geval legt de kamer geen maatregel op. Hierbij speelt mee dat KN direct zonder voorbehoud toegaf de regeling niet te kennen en aangaf geen kunstkenner te zijn, zodat de naam Werkman haar geen aanleiding gaf nader onderzoek te doen. Verder speelt mee dat de regeling niet vaak wordt toegepast. Ook hoefde het KN niet op enige wijze duidelijk te zijn dat K het schilderij wilde verkopen en dat daarbij de voorkeur uitging naar verkoop aan een museum.

De notariskamer legt geen maatregel op
Kamer voor het notariaat Arnhem-Leeuwarden, 22 december 2015

Opmerking
Niet iedere (kandidaat-)notaris zal de kennis van de kunstregeling paraat hebben, maar nu wel!

Op NotarisNet zijn naast bovenstaande uitspraken ook andere tuchtuitspraken te lezen. Nadere informatie: KNB (nm@knb.nl)

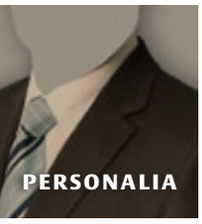

Recent benoemd tot notaris

Rotterdam (protocol prof.mr. D.F.M.M. Zaman) **mr. B.C. Cornelisse**, kandidaat-notaris (2000).

Aangewezen tot toegevoegd notaris

Enschede (protocol mr. G. Venema) m.i.v. datum beëdiging mevrouw **mr. I.C.M. Huiskes**;
Amsterdam (protocol mr. P.H.N. Quist) m.i.v. datum beëdiging **mr. D.J.S. Meijeren**.

Toewijzing protocol

De minister van Veiligheid en Justitie heeft besloten het protocol en de overige notariële bescheiden van:
mr. J.C.L. Kloeck, tot 4 december 2015 notaris te Heemstede, m.i.v. 1 maart 2016 toe te wijzen aan **mr. J.W. Stuijt**, notaris te *Heemstede*;
mr. L.C. Kok, tot 30 september 2015 notaris te Apeldoorn, m.i.v. 1 april 2016 toe te wijzen aan **mr. C.J.W.P.E. Schuite**, notaris te *Apeldoorn*;
mr. R.J.C. van Helden, tot 1 oktober 2015 notaris te Amsterdam, m.i.v. 1 april 2016 toe te wijzen aan mevrouw **mr. C. Hagendijk**, notaris te *Amsterdam*;
mr. N. Kloosterman, tot 1 oktober 2015 notaris te Schiedam, m.i.v. 1 april 2016 toe te wijzen aan **mr. J.J.C. Krabbendam**, notaris te *Schiedam*.

Wijziging plaats van vestiging

Bij besluit van de minister van Veiligheid en Justitie zal de notariële plaats van vestiging van **mr. B. Zwaveling**, thans notaris in de gemeente Krimpen aan den IJssel, m.i.v. 16 mei 2016 worden gewijzigd in de gemeente *Capelle aan den IJssel*, met behoud van zijn huidige protocol.

Bastiaan Cornelisse

Ilone Huiskes

David Meijeren

COLOFON
Notariaat Magazine is een uitgave van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) en publiceert nieuws en achtergronden over onderwerpen die het notariaat raken. Bij de KNB zijn ruim 1.300 notarissen en 1.650 kandidaat-notarissen aangesloten. Het blad wordt in een oplage van ruim 5.000 exemplaren verspreid onder KNB-leden en externe relaties. Notariaat verschijnt maandelijks, met uitzondering van januari en augustus.
De redactie van Notariaat Magazine is onafhankelijk en werkt op basis van een redactiestatuut. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden brieven en opinies in te korten.

Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB)
Spui 184
Postbus 16020
2500 BA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3307111

Redactie: Mechtelt Lindenhovius (hoofdredacteur), Jessica Hendriks (redacteur), Clemens van Gessel (correctie)
Telefoon 070 3307170, **e-mail** nm@knb.nl

Aan dit nummer werkten mee:
Wilma van Hoeflaken, Roel Ottow, Tatiana Scheltema, Miek Smilde, Peter Steeman, Jolanda aan de Stegge, Berdine Vos-Vegter, Henriette van Wermeskerken

Redactieraad: Wouter Burgerhart, Mariska Dalmijn-Verkooijen, Bart van Gemert, Steven ten Hagen, Nora van Oostrom-Streep, Mark Jonker Roelants, Joyce Leemrijse, Hens Meengs, Anne-Marie Snel

Foto's: Truus van Gog
Omslag: Truus van Gog

Vormgeving:
Okapi. Corporate Identity Atelier

Uitgever: Sdu Uitgevers,
Peter Frissen
Prinses Beatrixlaan 116
2595 AL 's-Gravenhage
Postbus 20025
2500 EA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3789571

Druk: Drukkerij Senefelder Misset, Doetinchem

Abonnementen: De abonnementsprijs bedraagt 116,03 euro per jaar (excl. btw en incl. administratie- en verzendkosten), prijswijzigingen voorbehouden.

Abonnementenadministratie:
Sdu Klantenservice
Postbus 20014, 2500 EA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3789880, fax: 070 3789783

Vanwege de aard van de uitgave, gaat Sdu uit van een zakelijke overeenkomst; deze overeenkomst valt onder het algemene verbintenissenrecht.

Advertentie-acquisitie:
Sdu Mediasales, Marieke van Wezel
telefoon: 070 3780705
e-mail: m.v.wezel@sdu.nl

ISSN: 1568-4121

© KNB/Sdu Uitgevers
Alle rechten voorbehouden. Behoudens de door de Auteurswet gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd (waaronder begrepen het opslaan in een geautomatiseerd gegevensbestand) of openbaar gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever of de KNB. De bij toepassing van art. 16B en 17 Auteurswet wettelijk verschuldigde vergoedingen wegens fotokopiëren, dienen te worden voldaan aan de Stichting Reprorecht, Postbus 882, 1180 AW te Amstelveen. Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onvolkomenheden.

LID WORDEN VAN DE SPECIALISTENVERENIGING VAN ESTATE PLANNERS IN HET NOTARIAAT?

De Vereniging van Estate Planners in het Notariaat (EPN) bestaat al weer 16 jaar. In de afgelopen jaren heeft EPN zich gericht op een verdere professionalisering van haar leden. Circa 200 leden van EPN zijn gecertificeerd lid; zij hebben het EPN-examen of het EPN/Grotius examen met goed gevolg afgelegd. U kunt als (kandidaat-)notaris aspirant-lid worden als u een erkende opleiding estate planning hebt gevolgd of lid worden als u de EPN/Grotius-opleiding succesvol heeft afgerond of het EPN examen heeft gehaald. Voor meer informatie over (de voordelen van lid worden van) EPN: www.epn-notaris.nl.

EPN-VOC Congres op 16 juni 2016 te Utrecht

Op 16 juni 2016 organiseren EPN en VOC (Vereniging van Notarieel Ondernemingsrecht Specialisten) samen het Congres "**De rechtspersoon in de Estate Planning.** *anonimisering, beheer en overdracht van vermogen*". Een gemeenschappelijk congres over rechtspersonen in de estate planning om te kijken waar deze gebieden elkaar raken, aanvullen en versterken. Diverse onderwerpen zoals bescherming privacy, continuïteit van vermogen, de rechtspersoon en het erfrecht worden besproken. In het Congres zal de aandacht liggen op de praktische aspecten voor de dagelijkse notariële praktijk. Het Congres is ook voor niet-leden van EPN en VOC toegankelijk.

Europese estate planning, civiel en fiscaal op 6 oktober 2016 te Amsterdam

Op 6 oktober 2016 vindt de cursusdag plaats over de Europese estate planning, civiel en fiscaal. Sprekers uit binnen- en buitenland bespreken de situatie van dat specifieke land (Duitsland, Frankrijk, België, Spanje, Groot Brittannië) ten aanzien van de actualiteiten van- en ervaringen met de erfrechtverordening. Waarbij ook aandacht zal zijn voor het huwelijksvermogensrecht. Deze cursusdag is ook toegankelijk voor niet-leden van EPN.

EPN biedt in het najaar van 2016 de EPN Beroepsopleiding tot Estate Planner aan.

Estate planning is de manier om gestructureerd de overgang van vermogen naar (meestal) de volgende generatie, zowel in juridische als fiscale zin, te regelen.

Het betreft een rechtsgebied waar het civiele- (in de meest ruime zin) en het fiscale recht hand in hand gaan, en wel rondom het emotionele thema van overlijden. Successieplanning vormt slechts een onderdeel daarvan. Gelet op de opleiding van de (kandidaat-)notaris, is estate planning bij uitstek een discipline waar deze zich thuis zal voelen.

De rode draad door de EPN-beroepsopleiding zal zijn het afstemmen van het advies op onder meer de onderdelen: inkomstenbelasting, successiewet, erfrecht en huwelijks-vermogensrecht. De opleiding kwalificeert voor het aspirant-lidmaatschap van de EPN.

Voor meer informatie en inschrijven:
www.epn-notaris.nl
info@epn-notaris.nl
020-3882928

EPN®

Vereniging van Estate Planners in het Notariaat

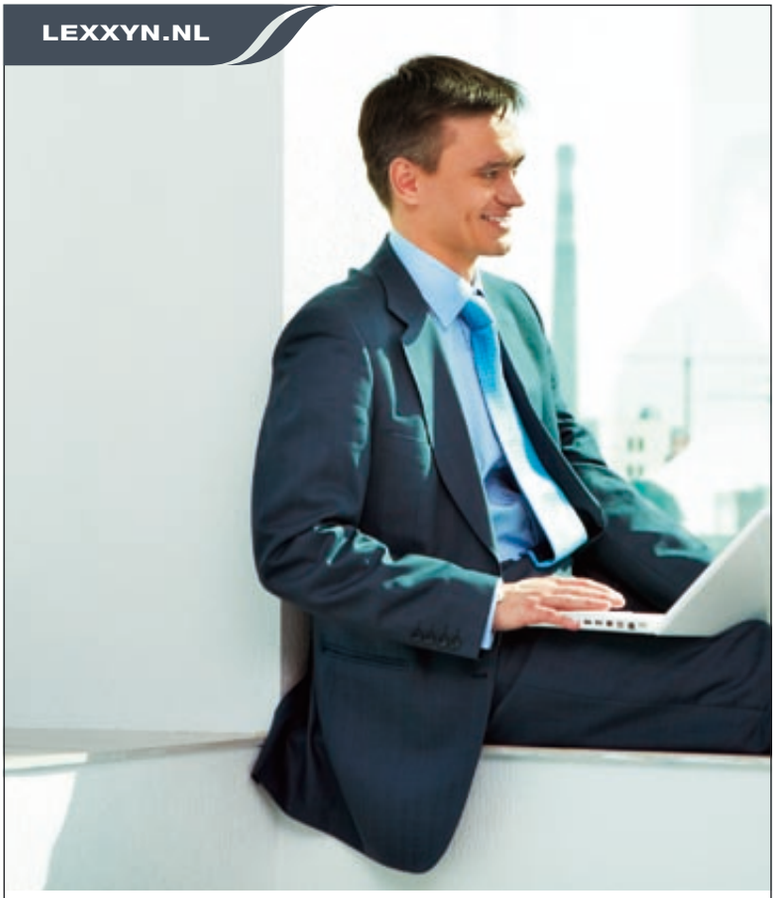

Slimme software voor de notariële praktijk…

U kent NEXTassyst van Devoon? Met onze software handelt u vrijwel papierloos al uw zaken af, waarbij veel standaardwerkzaamheden volledig automatisch gaan. Uw kantoor gaat sneller en efficiënter werken, waardoor u kosten bespaart.

NEXTassyst

www.devoon.nl

Devoon BV | Reeuwijkse Poort 305a | 2811 NV Reeuwijk
Telefoon 0182-39 99 94 | info@devoon.nl

LEXXYN.NL

ict concept.

…altijd en overal probleemloos te gebruiken

Met de cloud-diensten van ICT Concept kunt u NEXTassyst overal gebruiken waar een internetverbinding is. Op uw kantoor, thuis, bij een cliënt of onderweg… met een paar klikken hebt u veilig toegang tot uw volledige systeem.

T 088 002 84 82
www.ict-concept.nl

Amersfoort Amsterdam Eindhoven
Joure Oosterhout Rotterdam